

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov, Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Coher**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Găleşescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticăi Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *In urma casării obținute de o parte, situația ei nu i se poate înrăutăți la instanța de trimitere*, de H. Udrea, magistrat;
— *Câteva priviri asupra capacității femeii măritate*, de V. Panțurescu, magistrat.

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Catona Bela cu C. Fodoreanu și a.* (Succesiune. Imobil rural. Moștenitor strein. Prohibițiunea din art. 18 din Constituție. Când se impune vânzarea prin licitație publică. Numirea unui curator până la vânzare. Dreptul de preemțiune al Statului);

— Idem, idem: *Căpitan Emil Dumitrescu cu Ilie Tulburanu* (Legea conversiunii. Debitor. Oferta făcută după legea din 1933. Nu poate fi asimilată declarațiunei cerute de legea din 1934. Declarațiune. Omisiunea unei părți din venit. Nu atrage decăderea. Omisiune și rea credință. Trebuie să se facă dovada fiecărui element);

— Idem s. II: *George Riegler cu Amedeo Sabatini* (Executare silită. Fixarea prețului imobilului de către creditor. Contestarea de către debitor și sezișarea legală a instanței de urmărirea. Neprezentarea debitorului la ziua vânzării. Tribunalul obligat a numi din oficiu experti);

— Idem s. III: *Șerban Onoriu cu Casa Generală de Pensii* (Pensiuni. Ofițeri pensionari invalizi proveniți din fosta armată austro-ungară. Dacă au dreptul la revizuirea pensiei pe baza legii din 9 Mai 1933. Soluțiune negativă);

— Curtea de Apel București s. IV: *Petra I. Cristescu și a. cu Blima Abramovici și a.* (Legea conversiunii. Conversiune urbană. Dobânditor al unui imobil grevat de o ipotecă. Nu se bucură de conversiune);

— Tribunalul Ilfov s. II c. cor.: *Constanța Ghirgiu cu Ministerul Industriei și Comerțului* (Acțiune civilă. Excepțiune de suspendare până la judecarea acțiunei penale. Excepțiune de ordine publică. Neprevederea ei în întâmpinarea scrisă. Legalitate. Acțiunea penală prejudicială celei civile) cu Nota d-lui avocat E. Cristoforeanu;

— Casația Italiană I (Cambie în alb. Complectarea cu numele unui terț. Excepții);

— Idem, idem (Mandat. Negot autonom. Clauza de nerevocare. Efecte);

— Idem, idem (Navlu. Poliță de încărcare. „Insurance clause”. Validitate. Clauze de nerresponsabilitate a armatorului în legătură cu navigația. Dolul sau culpa gravă a cărașului. Proba);

— Idem s. II (Fidejusiune. Liberarea fidejursorului);

— Idem (Societate anonimă. Vânzarea totalității acțiunilor unui singur cumpărător. Garanție de evicțiune);

— Idem. (Obligație. Predarea anticipată a chitanței. Efecte. Delegațiune pasivă. Condițiile necesare pentru a fi novațiune);

— C. Ap. Milano (Societate anonimă simulată. Acțiune în simulare);

— C. Ap. Florența (Navă. Ipoteca navală. Accesorii aparținând terților. Extinderea ipotecii);

— C. Ap. Genova (Donație între soți. Anulare. Restituirea obiectului cumpărat cu suma donată).

IN URMA CASĂRII OBTINUTE DE O PARTE, SITUAȚIA EI NU I SE POATE INRĂUȚĂȚI LA INSTANȚA DE TRIMITERE

Se întâmplă ca o parte, care a obținut în apel reducerea pretențiilor formulate contra ei, să facă recurs, care să fie admis. Pricina venită la instanța de trimitere, pune din nou în discuție pretențiunile formulate contra acestei părți. Prin judecarea nouă, se poate pretinde ca aceste pretențiuni să fie menținute, astfel cum erau în hotărârea primei instanțe, sau ele nu pot în niciun caz să fie mai mari decât erau în hotărârea casată ?

Aceasta este o primă chestiune, pe care o vom discuta.

În al doilea rând vom privi situația când apelul aflat în condițiile sus arătate la instanța de trimitere este perimat de intimatul în apel.

Chestiunea care se pune este, dacă pe cale de contestație la executare se poate pretinde ca hotărârea primei instanțe care se execută prin perimarea apelului, să nu fie executată pentru toate pretențiile din ea, ci să fie ținută în seamă reducerea pretențiilor din hotărârea din apel, casată în urma recursului făcut de contestator.

Aceasta va fi a doua chestiune pe care o vom discuta ¹⁾.

*

Art. 51 din legea Curții de Casație prevede că o decizie casată se consideră ca și cum nu ar fi fost.

Dacă este fără ființă decizia, înseamnă că părțile în apelul făcut, asupra căruia s'a dat decizia casată, se găsesc întocmai cum erau la început, înainte de a se da decizia. Părțile pot propune orice apărare, după cum puteau să propună înainte de a se casa decizia.

Dar o restricție se impune când se judecă un apel după casare. Judecarea nouă se face în urma casării pe care a obținut-o partea ce a făcut recurs. Această parte prin noua judecare nu poate să-și vadă situația înrăutățită. Dacă această parte, prin judecarea în apel, a avut o situație mai bună decât aceea rezultată din hotărârea primei instanțe, situația ei prin judecarea în

1) Discuția de față ne-a fost sugerată de faptele cuprinse în decizia nr. 17 din 1935 a Curții de Apel Buc. s. IV-a, publicată în Bulet'nul Curților de Apel, 1935, nr. 14, speța 116.

urma casării nu se poate înrăutăți. Ceea ce a fost câștigat de parte prin apel, a fost bine câștigat de ea. Prin recursul făcut de această parte, ea a urmărit să-și vadă situația îmbunătățită. Prin noua judecare situația ei nu se poate înrăutăți.

În fața instanțelor problema aceasta s'a pus cu ocazia judecăților în penal. Cazurile priveau pe inculpați, care cu ocazia judecării în apel își vedeau pedeapsa redusă. În urma recursului făcut de aceștia, prin casarea hotărârilor din apel se proceda la o nouă judecare. Judecarea aceasta însă nu putea să facă abstracție de situația mai bună, pe care o obținuseră inculpații în apel. Cu toate că hotărârea casată nu mai avea ființă, nu se uita că recursul a fost al inculpaților. Dacă aceștia l-au făcut, a fost în vederea ca să-și facă o situație mai bună. Din cauza aceasta s'a hotărât că prin noua judecare inculpații nu pot să-și vadă situația înrăutățită. Astfel dacă o pedeapsă de 3 ani a primei instanțe a fost redusă în apel la un an, prin noua judecare provocată de recursul inculpaților pedeapsa nu se putea ridica peste un an. Aceștia nu putea să-și vadă situația înrăutățită (v. Cas. II, 23 Martie 1911 și Cas. II, dec. 2665 din 1928, citate din *Hamangiu, Hutschneker și Iuliu*, Recursul în Casație pag. 359).

Dacă problema s'a tranșat în acest fel în penal, ea nu poate să fie diferită în civil. Și în civil, când prin casare se judecă un recurs din nou, trebuie ținut seama de situația mai avantajoasă, pe care o obținuse partea, ce a făcut în urmă recursul. Și aici trebuie ținut seama, că partea care a făcut recursul, l-a făcut în scopul de a-și vedea situația mai bună.

Formula din legea Curții de Casație, care spune că prin admiterea recursului decizia casată nu mai are nicio ființă, trebuie înțeleasă deci cu acest corectiv. Părțile se vor judeca din nou, din cauza desființării hotărârii din apel, însă ceea ce s'a câștigat de partea care a făcut recurs, prin hotărârea casată, este bine câștigat de ea. Situația acestei părți nu se poate înrăutăți prin noua judecare.

*

Care este însă situația când apelul ce urma să se judece în urma casării este perimat de intimatul din apel? La execuția hotărârii primei instanțe, rămasă definitivă prin perimare, este îndreptățit apelantul ca pe cale de contestație să susțină, că ceea ce câștigase prin hotărârea casată, să fie ținut în seamă cu ocazia executării?

Dacă am privi chestiunea în pură logică, ar trebui să spunem că contestația nu trebuie admisă. Într'adevăr, prin perimare apelul se consideră că nu a fost făcut. Dacă acesta este efectul perimării, ceea ce s'a petrecut în apel nu poate lăsa nicio urmă. Nu se va ține deci în seamă că contestatorul prin hotărârea casată își făcuse o situație mai bună decât era cea din hotărârea primei instanțe.

Dar dreptul nu este numai materie de logică. Cum spune un jurist filosof: „En droit, comme partout ailleurs, la logique n'a point d'autre mission que de développer et d'organiser les données du bon sens“ (v. *Renard*, Le droit, la logique et le bon sens pag. 16²⁾). Acest bun simț ne spune, în situația arătată, că partea care a făcut recurs, avea o situație câștigată cu ocazia facerii recursului. Pretențiile contra ei erau micșorate

2) Același autor mai spune la pag. 147: „Le juriste n'est pas d'abord un logicien; il est d'abord un homme de bon sens“.

prin hotărârea din apel. De această situație trebuie ținut seama. Dacă se judeca apelul, această situație se avea în vedere, cu ocazia acelei judecăți. Dacă nu se mai judecă apelul, prin perimarea lui, partea va putea o pune pe calea contestației situația câștigată de ea.

Partea va putea să facă, ceea ce ar fi putut să facă, dacă după rămânerea hotărârii definitive, ar fi achitat o parte din suma la care era obligată prin hotărâre. Pe calea contestației se putea stabili, că hotărârea nu se mai putea executa pentru întreaga sumă. Același lucru îl poate face partea și când apelul, existent în condițiile sus arătate, a fost perimat în fața instanței de trimitere. Partea poate să invoace situația câștigată pentru ea.

HARITON UDREA
Magistrat

ȚATEVA PRIVIRI ASUPRA CAPACITĂȚII FEMEII MĂRITATE

I. Mandatul tacit casnic, abolirea lui. II. Prescripție III. Răspunderea bărbatului

I. Mandatul tacit casnic, abolirea lui.

Prin legea din 20 Aprilie 1932, numită „Lege privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate, s'a adăugat la art. 494 c. civ. două alineate, ultimul având cuprinderea următoare :

Fiecare din soți nu răspunde față de terți decât pentru obligațiunile ce a contractat, afară numai dacă a imputernicit expres pe celălalt soț să-l reprezinte.

O parte din doctrină (*René P. Râmniceanu*, Pand. Rom., 1932, IV, 390) a constatat că s'a suprimat ceea ce doctrina și jurisprudența numesc mandatul tacit al femeii pentru nevoile gospodăriei. Reforma este nefastă, iar jurisprudența are în viitor sarcina de a suplini la această situație.

O altă parte din doctrină (*Traian R. Ionașcu*, Pand. Săpt., 1935, p. 611) este de părere contrarie: că mandatul tacit casnic nu a fost suprimat. Dimpotrivă susține această doctrină, există argumente că mandatul este în ființă, fiindcă, mai întâi, ceea ce femeia putea face fără mandat expres pe timpul incapacității femeii măritate, a fortiori ea trebuie să poată face, în aceleași condiții, acum când avea incapacitate a fost abolită; și apoi, jurisprudența consideră că și servitorii au mandat tacit dela stăpânii lor pentru cumpărăturile zilnice, dar „au comptant“, necesare menajului.

Noi credem că mandatul tacit casnic a fost suprimat, pentru motivele următoare :

1. În fața textului de lege expres, categoric, orice posibilitate de controversă asupra existenței actuale a mandatului tacit, este exclusă;

2. Legiuitorul din anul 1932, instituind în mod radical independența patrimonială a soților, este în spiritul acestui legiuitor concluzia ca un soț să nu poată angaja patrimoniul celuilalt soț, decât în puterea unui mandat expres.

Argumentul a fortiori, dedus din desființarea incapacității femeii măritate, este neconcludent, fiindcă, prin mandat, femeia nu se angajează pe sine, ci pe soțul său. Lucrând ca reprezentantă, nu se pune prin urmare chestiunea dacă are sau nu capacitate civilă

personală, ci pur și simplu dacă are sau nu împuternicirea de a reprezenta pe soț, ceea ce nu este în legătură directă cu capacitatea sa. Un argument tras din comparațiunea actualei legi și cu legea veche, vine în favoarea tezei ce susținem. În adevăr, înainte de 20 Aprilie 1932, femeia neputând să-și angajeze patrimoniul prin convențiile pe care le încheea, s'a găsit mijlocul de a se îndestula creditorii cu care contractase, recurgând la ideea de mandat tacit; dar astăzi, când ea este capabilă și deci se poate angaja prin actele pe care le săvârșește, nu mai este nevoie, pentru achitarea creditorilor, de procedul mandatului tacit.

Cu toată concluzia noastră, nu ne putem împiedica de a considera reforma ca nefericită, fiindcă nu este niciun motiv temeinic de a interzice mandatul tacit al femeii măritate, când în dreptul comun el este admisibil în mod general, conform dispozițiilor art. 1533 c. civ. Pentru femeia măritată, date fiind obligațiunile isvorite din căsătorie, mandatul era cu atât mai mult admisibil. Așa fiind, ne punem întrebarea: Bărbatul va fi ținut el vreodată de datoriile contractate de soție, pentru satisfacerea nevoilor gospodăriei?

Socotim că se va putea acorda indemnizarea creditorilor, nu în virtutea ideii de mandat, ci în virtutea ideii de îmbogățire fără cauză, în situațiile în care soțul era obligat să facă unele cheltuieli și nu le-a făcut, pentru că este admis că *actio de in rem verso* poate fi intentată nu numai în caz de îmbogățire efectivă, de mărire a patrimoniului, ci și în caz de cheltueală sau prejudicii evitate și de profit rezultat din satisfacția unei nevoi (*Planiol, Ripert et Esmein, Obligations, 753*).

Tot astfel, creditorii de furnituri casnice vor putea să se îndrepte împotriva soțului cu care nu au contractat, dacă soțul cu care au contractat are o creanță împotriva celuilalt soț, izvorită din obligația de a participa la sarcinile căsătoriei.

Modurile în care jurisprudența va înțelege să reacționeze nu vor da, poate, o deplină satisfacție tuturor cazurilor prezentate, dar va soluționa echitabil o serie întreagă de procese, bazându-se pe un principiu juridic sigur și necontestat. Din această carență nu se va putea face însă o imputare jurisprudenței, ci legiuitorului.

II. Prescripție.

Legea din 20 Aprilie a abrogat în mod expres art. 1879 c. civ., privitor la prescripția acțiunii în anulare actelor făcute de femeia măritată, neautorizată de soț sau de justiție. Această abrogare nu aduce în mod automat validarea actelor juridice, pe care femeia le închease anterior, neautorizată, fiindcă legea nouă nu are caracter retroactiv (Cas. I, 69 din 18 Ianuarie 1935, *Curierul Judiciar*, 1935, nr. 22, care a confirmat decizia Curții de Apel București, III, 55 din 9 Februarie 1934, *Pand. Rom.* 1934, III, 67; Trib. Ilfov, IV c. c. 731 din 18 Mai 1935, *Curierul Judiciar*, 1935, nr. 28).

Nulitatea care sancționează actele femeii măritate era nulitatea relativă. Prescripția decenală începea să curgă dela desfacerea căsătoriei, dată de când femeia putea confirma expres sau tacit actul anulabil.

Dacă femeia a încheiat un act, fără autorizare, sub imperiul legii vechi, act pe care azi l-ar putea face fără nicio autorizare, prescripția de 10 ani începe să curgă dela apariția legii noi, de când femeia va putea și să confirme actul anulabil.

Este de observat că în unele cazuri, deși femeia

poate confirma actul anulabil, cu începere dela 20 Aprilie 1932, totuși această zi nu coincide cu ziua când începe să curgă prescripția acțiunii în anulare. Astfel, în cazul când exercitarea acțiunii în anulare sau pentru plata prețului ar putea avea un răsunet împotriva bărbatului, prescripția începe să curgă dela desfacerea căsătoriei (art. 1880 cod. civ.), deși confirmarea actului poate avea loc mai înainte de acest moment.

Cele expuse mai sus se aplică în regimul dotal, numai dacă nulitatea provine din cauza situației de femeie măritată, neautorizată, iar nu din cauza inalienabilității dotale. Așa încât, dacă femeia a înstreinat fără autorizare un imobil dotal, spre exemplu, în anul 1930, prescripția acțiunii în anulare din cauza lipsei autorizării începe să curgă dela 20 Aprilie 1932, pe când prescripția acțiunii în anulare care sancționează inalienabilitatea dotală, începe să curgă dela desființarea căsătoriei sau dela separația de patrimonii (v. art. 1255 cod. civ.).

III. Răspunderea bărbatului.

Unele legi speciale prevăd că soțul răspunde civilmente de daunele cauzate de soție, cum se prevede în legea poliției rurale, codul silvic, legea pășunelor, etc. S'ar putea pune chestiunea dacă aceste dispozițiuni nu sunt abrogate, cu începere dela 20 Aprilie 1932. Răspunsul este negativ.

În adevăr, era constant sub legea veche că femeia răspundea de cerințele civile ale faptelor sale ilicite. Prin urmare dispozițiunile din sus citatele legi nu se explicau prin incapacitatea femeii, fiindcă ea era responsabilă în atare cazuri, ci prin extinderea principiului conținut în art. 1000 c. civ., a răspunderii civile pentru faptele altuia. Cum răspunderea pentru faptul altuia durează atât timp cât există legea care o prevede, urmează că bărbatul va continua să fie ținut civilmente de urmările vătămătoare ale actelor ilicite ale soției sale, în cazurile în care legea pune în sarcina sa o astfel de răspundere.

În starea actuală de totală independență patrimonială a soților, bărbatul nu mai răspunde de neîntrebuințarea prețului rezultat dintr'o înstreinare consimțită astăzi de către soție și cu atât mai puțin de utilitatea întrebuințării. Răspunderea sa nu poate fi caracterizată decât de normele dreptului comun, adică în ipoteza când se probează că el a primit prețul sau că prețul a fost întrebuințat în folosul său.

V. PANTURESCU
Magistrat

NALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 29 Ianuarie 1936

Președenția d-lui S. N. TIPEI, consilier

Catona Beta cu C. Fodoreanu și a.

Decizia nr. 97 Dosar nr. 1568/935

Sucesiune. Imobil rural. Moștenitor strein. Prohibițiunea din art. 18 din Constituție. Când se impune vânzarea prin licitație publică. § 14 și 22 din legea ardeleană XVI din 1894. Numirea unui curator până la vânzare. Sezisarea Ministerului de Agricultură prin c altă secție a judecătoriei decât Secția Cărții Funduare, spre a exercita dreptul de preempțiune este valabilă. Art. 47 din legea agrară din Ardeal. Suspendarea predării averii mobiliare și imobiliare urbane până la lichidarea situațiunei juridice a averii imobiliare rurale.

1. — Art. 18 din Constituție prevede că numai românii și cei naturalizați români pot dobândi cu orice titlu și deține imobile rurale în România și că streinii vor avea dreptul numai la valoarea acestor imobile. Deci, streinul care va moșteni un imobil rural din România nu va avea dreptul decât numai la valoarea lui, reputând să dețină acel imobil sau să exercite asupra lui alt atribut al dreptului de proprietate, decât acelea neapărat necesare pentru a conduce la obținerea valorii lui. Vânzarea prin bună voie a imobilului moștenit de un strein este singurul mijloc indicat pentru atingerea acestui scop, fiindcă nici Constituția, nicio altă lege nu impune modalitatea vânzării prin licitație publică.

Însă dacă moștenitorului strein i se recunoaște dreptul de a vinde de bună voie imobilul rural rămas lui moștenire, trebuie a i se lăsa și timpul necesar pentru încheierea unei atari convențiuni, iar durata acestui termen nefiind fixată prin vreo lege, ea rămâne la aprecierea suverană a judecătorului de fond să o stabilească dela caz la caz, ținând seamă de posibilitățile de realizare.

Dacă în termenul astfel acordat, moștenitorul nu va fi vândut imobilul rural, soluțiunea care se impune este vânzarea lui prin licitație publică.

2. — Imposibilitatea pentru moștenitorul strein de a deține imobilul rural, nici chiar în intervalul de timp necesar pentru a-l putea vinde de bună voie, impune în mod logic și necesar administrarea imobilului în acest interval printr-o persoană capabilă, printr-un curator numit de instanța judecătorească competentă pentru regularea moștenirii —, potrivit § 14 și 22 din legea XVI din 1894 în vigoare în Ardeal.

3. — Faptul că sezișarea Ministerului de Agricultură și Domenii, conform art. 47 din legea agrară din Ardeal, pentru a-și exercita dreptul de preempțiune, s'a făcut prin Casa Centrală a Improprietărilor de către o altă secțiune a judecătoriei decât aceea a Cății Funduare, nu poate prejudicia pe recurent.

4. — Suspendarea predării averii succesoriale mobiliare și a celei consistând în imobile urbane până la lămurirea situațiunii juridice pe baza § 72 și 73 din legea XVI din 1894, nefiind justificată de tribunal, întru cât dreptul recurentului de a dobândi proprietatea acestor bunuri nu era prohibit de art. 18 din Constituție și nici vreun alt împiediment neexistând, încheierea instanței de fond urmează a fi casată.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către Dr. Katona Bela în contra încheerii nr. 82 din 7 Iulie 1935, a Tribunalului Sălaj s. I-a:

Având în vedere încheierea atacată cu recurs din care rezultă: Judecătoria ocolului mixt Zalău, prin încheierea nr. G. 1462/930/15 din 16 Martie 1935, a dispus să se vândă prin licitație publică întreaga avere imobiliară rurală rămasă pe urma defunctului Goger Ladislau, numind până la terminarea procedurii de licitație — curator-custode pe Dr. G. Fodoreanu, avocat, cu îndrumarea de a lua măsurile necesare pentru administrarea și conservarea acestei averi, urmând ca ulterior să fixeze termen pentru licitație, după ce va rămâne definitivă încheierea și după ce conform art. 47 din legea reformei agrare din Ardeal se va înștiința Ministerul Agriculturii pentru exercitarea dreptului de preempțiune al Statului Totdeodată a invitat pe Iosef Fazekas și Zoltan Fazekas în calitate de succesori ai defunctei Tereza Fazekas, născută

Sălaj, să facă dovada în termen de 30 zile, că s'a plătit impozitul proporțional pentru actul din 1929 relativ la cumpărarea imobilelor din cartea funduară nr. 718, 152 și 3.398 comuna Zalău, dela defunctul Goger Ladislau, sub sancțiunea că în caz contrar nu va ține seama de acest act de vânzare la predarea succesiunii. Mai departe, prin aceeași încheiere, judecătoria a dispus suspendarea predării succesiunii averii imobiliare urbane și a celei mobiliare, până la lămurirea situațiunii juridice a imobilelor din cartea funduară, 718, 152 și 3.398 comuna Zalău. În fine, judecătoria mai arată, că nu a ținut seama de vânzarea unui imobil făcut de moștenitor către Vasile Pop a Anichii, atât pentru că nu s'a produs actul autentic de vânzare, cât și pentru că nu s'a făcut dovada achitării impozitului proporțional.

Pentru a motiva soluțiunea dată, judecătoria de ocol arată, că moștenitorul legal și testamentar al defunctului Goger Ladislau, fiind doctor Katona Bela, care nu este cetățean român, el, conform art. 18 din constituție, nu poate deveni proprietar al imobilelor rurale rămase în succesiune și nu poate nici să le dețină sau să le poseadă nici vremelnic, ci are dreptul numai la valoarea lor, ele urmând a se vinde prin licitație publică și că până atunci trebuiesc luate măsuri de siguranță și administrare potrivit paragrafeor 22 și 14 din legea XVI din 1894.

În contra încheerii judecătoriei de ocol au făcut recurs la tribunal, pe de o parte moștenitorii Dr. Katona Bela, iar pe de altă parte Zoltan Fazekas, Iosef Fazekas și soția lui Ladislau Iancovici. Tribunalul Sălaj prin încheierea nr. 82 din 7 Iunie 1935, a respins recursurile ca nefondate, adoptând motivele primei instanțe și adăogând că moștenitorul Dr. Katona Bela, care nu a făcut dovada că ar fi obținut cetățenia română, în mod nelegal a deținut imobilele succesoriale rurale încă din 1929 și cum în tot acest timp, cât el a deținut imobilele rurale, nu a luat măsuri pentru vinderea lor, urmează ca ele să fie vândute prin licitație publică, pentru că — zice tribunalul — deși este necontestat că streinii având dreptul la contravaloarea imobilelor rurale din România, ei pot să le înstreineze din mână liberă, însă în speță, moștenitorul Dr. Katona Bela, în mod tacit a refuzat să beneficieze de această cale.

Având în vedere că prin motivul I de casare recurentul Dr. Katona Bela pretinde că tribunalul a violat art. 18 din constituție, cum și dispozițiune ordinului Ministerului de Justiție, 49.387/1935, atunci când a ordonat licitația publică a succesiunii consistând din imobile rurale, pentru că art. 18 din constituție nu interzice ca moștenitorul unor imobile rurale, care nu este cetățean român, să poată obține valoarea lor, vânzându-le de bună voie către cetățeni români, iar nu numai pe singura cale a licitației publice; că, mai susține recurentul, în vederea acestui drept al vânzării de bună voie, Ministerul Justiției prin ordinul nr. 49.387/935 a recunoscut dreptul pentru supușii unguri, să-și lichideze ei înșiși moștenirile consistând din imobile rurale, acordându-le un termen de 6 ani, socotit dela deschiderea succesiunii, drept pe care tribunalul l'a nesocotit în speță; că, în fine, se mai pretinde, că tribunalul a comis un exces de putere, când arată că în timp de 6 ani recurentul nu a procedat la vânzarea imobilelor rurale, deși confirmă apoi dispoziția judecătoriei de ocol prin care se anulase vânzarea făcută către Pop Vasile a Anichii;

Având în vedere că prin motivul II de casare se pretinde că s'a violat paragrafele 14 și 22 din legea XVI din 1894 relativă la procedura moștenirilor și s'a comis un exces de putere prin numirea curatorului custode, deoarece tribunalul nu arată care din împrejurările strict prevăzute de textele citate, ar exista în speță. Mai susține recurentul că, chiar dacă ar exista un temel legal pentru instituirea unui curator, încă

averea trebuia încredințată lui, în calitate de curator, pentru că de aci nu rezultă nici un prejudiciu, deducând în această privință un argument de analogie din prevederile legii dela 11 Iunie 1930, relativă la unificarea unor dispozițiuni de executare silită;

Considerând că art. 18 din constituția dela 1923 prevede că numai românii și cei naturalizați români pot dobândi cu orice titlu și deține imobile rurale în România și că streinii vor avea drept numai la valoarea acestor imobile;

Considerând că potrivit acestui text al constituției, streinul care va moșteni un imobil rural din România, nu va avea dreptul decât numai la valoarea lui, neputând să dețină acel imobil și nici să exercite asupra lui alt atribut al dreptului de proprietate, decât acelea neapărat necesare, pentru a conduce la obținerea valorii lui;

Considerând că vânzarea prin bună voie a imobilului rural moștenit de un strein, fiind un mijloc indicat pentru atingerea acestui scop și întru cât nici constituția și nici vreo altă lege, nu impune modalitatea vânzării publice și nu interzice pe aceea a vânzării de bună voie, urmează a se admite, că moștenitorul strein al unui imobil rural din România este liber de a vinde pe calea unei convențiuni încheiate de bună voie de el, cu un cetățean român capabil de a dobândi proprietatea acelui imobil;

Considerând, însă, că dacă trebuie a se recunoaște moștenitorului strein dreptul de a vinde de bună voie imobilul rural rămas lui moștenire, — de aci rezultă ca o consecință firească, că trebuie a se lăsa acestui moștenitor și timpul necesar pentru încheierea unei atari convențiuni; că durata acestui termen nefiind nici ea fixată prin vreo lege, rămâne la aprecierea suverană a judecătorilor de fond, să o stabilească dela caz la caz ținând seamă de posibilitățile pentru încheierea vânzării;

Că, dacă în termenul astfel acordat, moștenitorul nu va fi vândut imobilul rural, în acest caz soluțiunea care se impune este vânzarea lui prin licitație publică;

Considerând că în cursul termenului necesar pentru vânzarea imobilului rural moștenitorul strein nu va putea să dețină imobilul sub nicio formă, pentru că în această privință textul art. 18 din Constituție — după cum s'a arătat — prevede o prohibire categorică, dela care, deci, nu se poate admite nicio abatere, nici măcar în mod provizoriu și vremelnic;

Considerând că imposibilitatea pentru moștenitorul strein de a deține imobilul rural, nici chiar în intervalul de timp necesar pentru ca să-și exercite dreptul care-l are de a vinde de bună voie, impune în mod logic și necesar măsura administrării imobilului în acest interval de timp prin o altă persoană capabilă a-l deține și a cărei desemnare o va putea face instanța judecătorească competentă pentru regularea moștenirii, deoarece este în interesul nu numai al părții, dar și în interesul general ca bunurile și în deosebi cele rurale și agricole, să nu rămână neproductive;

Că astfel fiind, urmează, că deși legea XVI din 1894 asupra procedurii moștenirilor din Ardeal, care cuprinde în art. 14 și 22, măsura administrării provizorii a bunurilor succesoriale prin o altă persoană decât succesorul, nu a putut prevedea și cazurile de natura celor care rezultă din aplicarea art. 18 din constituție, totuși măsura numirii unui curator însărcinat cu administrarea și exploatarea imobilelor rurale moștenite de un strein, până la vânzarea lor de bună voie, sau prin licitație publică, este singura soluțiune admisibilă și luarea ei de către instanța care regulează succesiunea este justificată în baza art. 18 din constituție și nu violează art. 14 și 22 ale legii XVI din 1894;

Considerând că în speță Tribunalul Sălaj fiind chemat, ca

instanță de recurs să reguleze succesiunea defunctului Goger Ladislau și moștenitorul legal și testamentar fiind recurentul Dr. Katona Bela, care nu este cetățean român, a făcut o bună aplicare a principiilor expuse mai sus, deoarece nu a exclus ca neadmisibil în principiu dreptul acestuia de a vinde de bună voie imobilele rurale, ce i-au rămas moștenire și nici nu a nesocotit consecința ce decurgea din acel drept, adică acordarea unui termen în care să poată face o vânzare de bună voie; că, însă, tribunalul ținând seama că recurentul a avut timpul suficient, din 1929, pentru a vinde de bună voie imobilele rurale și totuși nu le-a vândut, numai din această cauză a decis că trebuia să facă vânzarea prin licitație publică, iar nicidecum, pentru că ea ar fi fost singura modalitate de vânzare admisibilă;

Că, procedând astfel, tribunalul nu a violat art. 18 din constituție, cum greșit i se impută în motivul I de casare, ci dimpotrivă i-a dat o justă aplicație și interpretare, uzând de dreptul ce s'a arătat mai sus că îl au instanțele judecătorești, de a aprecia durata termenului necesar pentru atari vânzări; că de asemenea tribunalul menținând măsura numirii unui curator, care să administreze averea imobiliară rurală până la vânzarea ei prin licitație publică și invocând pentru motivarea luării acestei măsuri paragrafele 14 și 22 din legea XVI din 1894, nu a dat nici în această privință o soluțiune greșită, deoarece chiar dacă nu ar fi invocat menționatele texte din legea XVI din 1894, încă numirea unui curator rămâne în soluțiunea necesară reclamată și justificată prin dispozițiunile art. 18 din constituție;

Că, în consecință este neîntemeiată imputarea ce se aduce tribunalului în motivul II de casare de a se fi violat paragrafele 14 și 22 din legea XVI din 1894, de a fi săvârșit un exces de putere și de a nu fi aplicat prin analogie un principiu al legii din 11 Iunie 1930, lege care de altfel prin obiectul ei este cu totul streină speței de față;

Că imputarea ce se mai aduce în partea finală a motivului I de casare, cu privire la înlăturarea contractului de vânzare al lui Pop Vasile a Anichii, este neîntemeiată, pentru că tribunalul, spre deosebire de judecătoria de ocol, nu a înlăturat acest contract pentru motivul că recurentul nu ar fi avut dreptul să vândă imobilele cuprinse în contract, — cum greșit se pretinde în motivul de casare, — ci pentru că nu s'a produs originalul contractului de vânzare și pentru că nu s'a justificat plata impozitelor legale;

Că deci urmează a fi respinse motivele I și II de casare;

Având în vedere că prin motivul III de casare se pretinde că tribunalul a violat dispozițiunile art. 47 din legea agrară din Ardeal și din regulamentul legii, atunci când a dispus sezisarea Ministerului Agriculturii și al Domeniilor în vederea exercitării dreptului de preempțiune al Statului, deoarece, potrivit textului de lege sus citat, trebuia sezisat nu Ministerul, ci Casa Centrală a Improprietării și sezisarea trebuia făcută nu de către judecătoria succesorală, ci de către secția cărții funduare a judecătoriei;

Considerând că recurentul prin motivul III de casare, nu se plânge că în speță nu ar fi fost cazul de a fi exercitat de către Stat dreptul de preempțiune, prevăzut de art. 47 din legea reformei agrare din Ardeal și nici că nu ar fi trebuit făcută sezisarea necesară în acest scop, ci pretindea numai, că ea trebuia adresată Casei Centrale a Improprietării nu Ministerului Agriculturii, cum și că secția cărții funduare a judecătoriei de ocol, iar nu judecătoria ca instanță succesorală, ar fi fost în drept a face această sezizare;

Că în ce privește faptul că sezisarea Ministerului Agriculturii și Domeniilor s'a făcut prin Casa Centrală a Improprietării și de către o altă secțiune a judecătoriei, decât aceea a cărții funduare, acest fapt interesând numai exercitarea

dreptului de preempțiune al statului nu poate prejudicia pe recurent și deci nu are interesul a se plânga în contra lui.

Că în consecință motivul III de casare este neintemeiat;

Având în vedere că prin motivul IV de casare invocându-se pct. 5 al art. 30 din legea Curții de Casație, se pretinde că tribunalul a violat paragrafele 72 și 73 din legea XVI d'n 1894 și a luat o dispoziție nejustificată pe niciun text de lege, atunci când a suspendat predarea unor bunuri succesoriale, consistând din mobile și imobile urbane până la lămurirea situației lor de drept, pentru că nu există în speță niciunul din cazurile prevăzute de aceste texte și pentru că privitor la aceste bunuri nu există prohibirea prevăzută de art. 18 d'n Constituție;

Având în vedere că atât judecătoria de ocol cât și tribunalul a suspendat predarea averii succesoriale mobiliare și a celei consistând în imobile urbane, până la lămurirea situației juridice a imobilelor urbane, până la lămurirea situației juridice a imobilelor urbane din cartea funduară 718, 152 și 3398 comuna Zalău;

Considerând că dacă privitor la imobilele urbane din cartea funduară 718, 152 și 3398 comuna Zalău, s'a susținut că ele nu ar mai fi obiectul succesiunii, pentru că au fost vândute în timpul vieții de către defunctul Goger Ladislau și dacă instanța din cauza nejustificării plății impozitului proporțional convenit pentru această vânzare, a somat pe succesorii cumpărătorilor să facă într'un anume termen, dovada plății impozitului și deci pentru acest motiv, nu a putut dispune pentru ele o predare a succesiunii, în orice caz, prin nimic tribunalul nu a justificat pentru ce nu s'a dispus predarea celorlalte imobile urbane din succesiune, cum și a averii mobile, căci dreptul recurentului de a dobândi proprietatea acestor bunuri nu era prohibit de art. 18 din constituție și nici vreun alt impediment nu arată instanța că ar fi existat pentru predarea lor către moștenitorul Dr. Katona Bela;

Că, deci din acest punct de vedere, urmează a se admite motivul IV de casare a se casa în această măsură încheerea tribunalului și a se trimite cauza pentru o nouă judecare;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 18 Februarie 1936

Președinția d-lui SEVER TIPEI, consilier

Căpitan Emil Dumitrescu cu Ilie Tulbureanu

Decizia nr. 230 Dosar nr. 1831/935

1. -- *Legea conversiunii datorțiilor agricole din 1933 prevede facerea unor oferte, dar acestea nefiind declarații în sensul legii din 1934 și neavând caracterul acestora, nu se poate admite că această din urmă lege prin art. 7 ar fi înțeles să considere acele oferte ca declarații.*

2. -- *Art. 10 din legea conversiunii din 1934 pronunță decăderea numai pentru acei debitori cari au omis cu rea credință o parte din activul lor, însă nu prevede vreo sancțiune pentru acei ce vor arăta în mod exact venitul pe care îl are debitorul. Nu se poate admite ca prin cuvântul „activ” legiuitorul ar fi înțeles și „venitul”, fiindcă art. 8 face în mod expres distincție între activ și venit.*

3. -- *Art. 10 din legea pentru lichidarea datorțiilor din 1934 prevede decăderea din beneficiul acestei legi numai pentru debitorii cari vor fi omis cu rea-credință să declare o parte din venitul lor. Legea cere deci două elemente distincte: omisiunea și reaua credință, iar, pentru a se putea aplica această decădere, trebuie să fie dovedită existența fiecăruia din aceste două elemente; ca atare reaua credință trebuie să fie constatată în mod independent de omisiune.*

Deși constatarea relei credințe este o chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond, însă față de textul legii care este de strictă interpretare, ea nu poate să fie dedusă numai din simpla împrejurare că partea a omis să treacă în declarație o parte din activ, cum a procedat instanța de apel, violând astfel textul citat.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Căpitan Emil Dumitrescu în contra deciziei nr. 131 din 1935, dată de Curtea de Apel București s. IV-a în proces cu Ilie Tulbureanu:

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

Violarea art. 7 din legea pentru lichidarea datorțiilor d'n 7 Aprilie 1934.

Am susținut înaintea Curții de Apel ca și înaintea tribunalului că era inutil să se discute declarația de asanare ce am făcut-o sub imperiul acestei legi și condițiunile ce trebuie să îndeplinească această declarație, căci după art. 7 din lege sunt operante declarațiunile făcute sub imperiul legii d'n 19 Aprilie 1932, 26 Octomvrie 1932 și 14 Aprilie 1933.

Am făcut dovada cu notificarea nr. 76.073 din 1933, că am făcut declarația de asanare în executarea legii din 14 Aprilie 1933, or această declarație nu avea nevoie să cuprindă o arătare a activului fiind numai o expresiune de voință.

Am invocat acest articol înaintea tribunalului, însă tribunalul nu răspunde asupra aplicațiunei acestui text și se mărginește a arăta că declarația făcută sub imperiul actualei legi trebuie să cuprindă renunțarea prevăzută în art. 8 din lege.

În contra sentinței tribunalului am declarat apel invocând art. 7 din legea din 7 Aprilie 1934.

La acest motiv de apel, Curtea răspunde că, din moment ce am făcut declarație sub imperiul legii din 7 Aprilie 1934, am renunțat implicit la acest articol.

Judecând astfel, Curtea vrea să art. 7 din lege și comite un exces de putere, căci renunțările nu se presupun și nici nu este de admis că prin facerea unei noi declarațiuni să mi se aplice sancțiunea decăderii din art. 10.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, din care rezultă că intimatul Ilie Tulbureanu a cerut în baza unui act de ipotecă să se constate că debitorul său Căpitan Emil Dumitrescu este decăzut din beneficiul legii de lichidare, deoarece cu rea credință a declarat un venit brut al imobilului ipotecat mai mic decât cel real și a ascuns o parte din activul său;

Că atât Tribunalul Ilfov s. IV-a, prin sentința nr. 1451 din 1934, cât și Curtea de Apel București s. IV-a, prin decizia atacată cu recurs, au admis cererea;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel adoptând și motivele primei instanțe, constată în fapt că deși venitul brut al imobilului ipotecat, stabilit de peneptia respectivă, era de 36.000 lei, debitorul recurent prin cererea de lichidare l'a declarat numai de 22.000 lei, și n'a declarat o parcelă de teren de 250-300 m. p., pe care o posedă; că, astfel fiind, potrivit art.

10 din legea lichidării datoriilor, recurentul este decăzut din beneficiul acestei legi;

Că, adăogă Curtea de Apel, din moment ce recurentul a înțeles să mai facă o declarație sub imperiul legii din 1934, a renunțat implicit la declarațiunile făcute conform legii din 1933; că, din moment ce legea din 1934 se referă la venit, acesta nu poate fi decât cel constat de fisc, așa că probele făcute de recurent, spre a dovedi că altul ar fi venitul, sunt neopozabile față de intimat și nu pot înlătura certificatul percepției; că, odată ce recurentul avea și parcela de 250-300 m. p., trebuia s'o declare, cunoștința ce ar fi avut creditorul despre ea sau faptul că nu produce venituri nedispensându-l de această obligație; că, neîntemeiată este și susținerea că intimatul ar fi recunoscut recurentului dreptul de a beneficia de legea din 1933, pentru că art. 74 din legea din 1934 consideră nule ofertele făcute sub legea din 1933 și pentru că însuși recurentul a renunțat la legea din 1933, făcând o nouă declarație potrivit legii din 1934;

Având în vedere că prin motivul I de casare se impută Curții de Apel că ar fi violat art. 7 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 și ar fi comis un exces de putere prin aceea că a examinat valabilitatea declarației de asanare făcută sub imperiul acestei legi deși, potrivit citatului text de lege, sunt operante declarațiile făcute sub imperiul legilor anterioare de asanare, iar în speță recurentul a făcut declarație sub imperiul legii din 14 Aprilie 1933, lege care nu cere să se arate și activul;

Considerând că prin art. 7 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 se consideră ca definitive declarațiile de asanare făcute sub regimul legilor din 19 Aprilie 1932, 26 Octomvrie 1932 și 14 Aprilie 1933;

Considerând însă că legea din 14 Aprilie 1933 nu prevede obligația de a face declarație, aceasta fiind prevăzută numai de legile din 1931 și 1932, iar faptul că în art. 7 din legea din 1934 se declară definitive și declarațiile făcute în baza legii din 1933, constituie numai o greșeală de redactare a textului, iar din moment ce sub regimul legii din 1933 nu existau declarații, nici nu poate fi vorba de valabilitatea declarațiilor făcute sub imperiul acelei legi;

Că este exact că legea din 1933 prevede facerea unor oferte, dar acestea nefiind declarații în sensul legii din 1934 și neavând caracterul acestora, nuse poate admite că această din urmă lege, prin art. 7 ar fi înțeles să considere acele oferte ca declarații;

Că, astfel fiind, Curtea de Apel n'a comis niciun exces de putere și n'a violat textul de lege invocat de recurent, când a cercetat dacă declarația făcută de recurent sub regimul legii din 1934 întrunește condițiile cerute de această lege, așa că motivul I de casare nu este întemeiat.

Asupra motivului II de casare:

Greșită aplicațiune a legii din 7 Aprilie 1934. Exces de putere.

Dacă prin imposibil s'ar respinge primul motiv de recurs și înalta Curte ar considera că nu este operantă decât declarația făcută sub imperiul legii din 1934, art. 8, Curtea de Apel ca și tribunalul aplică decăderea la beneficiul legii conversiunii, art. 10, pe motiv că în declarația mea am arătat că venitul imobilului ipotecat este de 22.000 lei, în loc de 36.000 lei, cum rezultă din roluri.

Am susținut în petiția mea de apel că decăderea din art. 10 se aplică numai pentru debitorii care au omis o parte din

activul lor nu și pentru acela care n'au arătat adevăratul venit (nu este cazul în speță).

Curtea de Apel răspunde: distincțiunea ce cată să facă între venit și activ nu este de natură a schimba soluția, legea referindu-se la venit.

Curtea face o îndoită eroare, art. 8 din lege face distincțiune între activ și venituri, iar art. 10 pronunță decăderea numai pentru omisiunea activului.

Astfel fiind, Curtea face o greșită aplicațiune a legii și comite un exces de putere.

Având în vedere că prin acest motiv se impută Curții de Apel că ar fi comis un exces de putere și ar fi aplicat greșit legea din 7 Aprilie 1934, prin aceea că a aplicat decăderea din art. 10, pe motiv că în declarație recurentul a arătat că venitul imobilului ipotecat este de 22.000 lei, în loc de 36.000 lei, cum rezultă din roluri, deși, susține recurentul, decăderea din acest articol se aplică numai acelor care au omis o parte din activul lor, nu și acelor care n'au arătat adevăratul venit;

Considerând că legea pentru lichidarea datoriilor fiind specială, dispozițiunile ei sunt de strictă interpretare și prin urmare nu se pot aplica decăderi decât numai acolo unde legea le prevede în mod expres;

Considerând că art. 10 din citata lege pronunță decăderea numai pentru acei debitori care au omis cu rea credință o parte din activul lor, dar nici acest text de lege și nici vreun altul nu prevede vreo sancțiune pentru acei ce nu vor arăta în mod exact venitul pe care îl are debitorul; că nu se poate admite că prin cuvântul „activ” legiuitorul ar fi înțeles și venitul, deoarece la art. 8 se prevede în mod expres că debitorii sunt obligați să declare în mod exact atât activul cât și veniturile pe care le are, prin urmare se face distincție între activ și venit;

Că, astfel fiind, Curtea de Apel numai prin exces de putere și făcând o greșită aplicare a acestui text de lege, a putut să-l considere pe recurent ca decăzut din beneficiul acestei legi pe considerațiunea că n'a arătat în mod exact venitul imobilului ipotecat, așa că motivul II de casare este întemeiat.

Asupra motivului III de casare:

Violarea art. 10 din legea din 7 Aprilie 1934. Nemotivare. Exces de putere.

Curtea de apel ca și tribunalul face aplicațiunea art. 10 și mă declară decăzut din beneficiul legii pentru faptul că am omis prin declarațiunea mea de a arăta că posed o parcelă de teren de 250-300 m. p.

Am arătat că decăderile sunt de strictă aplicațiune și că legea cere o condițiune mai mult, ca omisiunea să fie făcută cu rea credință.

Curtea răspunde că reaua credință rezultă din însuși faptul nedeclarațiunei parcelei.

Judecând astfel, Curtea violează art. 10 din lege, iar de ciziunea sa este lipsită total de motivare.

În adevăr, legea cere două elemente: omisiunea și reaua credință. Curtea de Apel constată numai primul element.

Pentru a combate motivul decăderii, am invocat și faptul că intimatul cunoaște că posed pe cea în chestiune și m'am referit la interogatoriul luat în instanță.

La aceasta, Curtea răspunde că nu eram dispensat de a face declarațiune.

Aceasta constituie un exces de putere, scopul declarațiunei fiind de a nu se ascunde creditorului adevăratul activ, iar prin cunoașterea de către creditor a stărei de fapt, scopul legii este atins.

Având în vedere că prin acest motiv se impută Curții de Apel că ar fi violat art. 10 din legea pentru lichidarea datoriilor din 1934 și ar fi comis un exces de putere și o nemotivare prin aceea că l-a considerat pe recurent decăzut din beneficiul legii pe considerațiunea că a comis să arate în declarație că posedă o parcelă de teren de 250-300 m. p., deși, susține recurentul, legea cere ca omisiunea să fie comisă cu rea credință, pe când în speță reaua credință nu este constatată din alte probe și a fost dedusă de Curtea de Apel din simplul fapt că recurentul a omis a declara și acest teren ceea ce ar fi inadmisibil;

Considerând că art. 10 din legea pentru lichidarea datoriilor din 1934 prevede că decăderea din beneficiul acestei legi e numai pentru aceia care vor fi omis cu rea credință să declare o parte din venitul lor;

Că dar, din acest text rezultă că legea cere două elemente distincte, și anume: omisiunea și reaua credință; urmează că pentru a se putea aplica această decădere trebuie să fie dovedită existența fiecăruia din aceste două elemente și prin urmare reaua credință trebuie să fie constatată în mod independent de omisiune; că este adevărat că constatarea relei credințe este o chestiune de fapt și de apreciere, de atributul suveran al instanței de fond, dar față de textul legii, care este de strictă interpretare, această constatare trebuie să fie făcută în baza oricăror probe admise de lege, dar nu poate fi dedusă numai din simpla împrejurare că partea a omis să treacă în declarație o parte din activ, căci, în acest caz, cele două elemente cerute de lege s'ar reduce la unul, pe când legea prevede în mod expres că omisiunea trebuie să fie comisă cu rea credință;

Că astfel fiind, Curtea de Apel numai prin exces de putere și cu violarea art. 10 din legea pentru lichidarea datoriilor din 1934 a considerat pe recurent decăzut din beneficiul legii pe considerațiunea că reaua lui credință rezultă din simplul fapt că a omis să declare și un teren ce posedă, așa că motivul III de casare este de asemenea întemeiat;

Că, dar motivele II și III de casare fiind întemeiate, recursul urmează să fie admis, casându-se decizia atacată și trimițându-se pricina la aceeași Curte de Apel spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a
Audiența dela 18 Februarie 1936
Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU, președinte
George Riegler cu Amedeo Sabatini
Decizia civilă nr. 493 Dosar nr. 2359/935

Executare silită Fixarea prețului imobilului de către creditor. Contestarea de către debitor și sezișarea legală a instanței de urmărire. Neprezentarea debitorului la ziua vânzării. Tribunalul obligat a numi din oficiu experți. Art. 2 din legea executării din 11 Iulie 1930.

Indată ce debitorul, conform art. 2 din legea executării silită din 11 Iulie 1930, și-a arătat nemulțumirea sa față de evaluarea imobilului făcută de creditor, printr-o sezișare legală în formă, prezența sa în instanță nu mai este necesară, încât tribunalul este din oficiu obligat să procedeze la numirea experților ceruți de debitorul urmărit, iar nu să procedeze la vânzare.

Asupra recursului declarat de George Riegler în contra ordonanței de adjudecare nr. 1025 din 1935 a Tribunalului Constanța s. I-a, prin care, în urma cererii creditorului ipotecar urmăritor. Amedeo Sabatini s'a adjudecat în mod definitiv asupra numitului creditor imobilul proprietatea debitorului George Riegler, situat în stațiunea balneară Eforia, jud. Constanța, pentru suma de lei 1.000.000

Văzând motivul I de casare intitulat:

Exces de putere, violarea art. 29 și 60 din legea din 11 Iulie 1929 pentru accelerarea judecăților. Violarea art. 2 din legea din 11 Iulie 1930, prin care se susține că, după ce creditorul urmăritor a făcut și comunicat comandamentul prealabil pentru vânzarea imobilului ipotecat al debitorului, numitul debitor a adresat o petițiune către Tribunalul Constanța s. I-a, conform art. 2 din legea din 11 Iulie 1930, declarând că este nemulțumit cu prețul fixat de creditor pentru începerea licitației și a solicitat numirea unui expert pentru a face o evaluare exactă a imobilului urmărit. Tribunalul, primind petiția, a fixat termen, citând părțile și la ziua de înfățișare, în lipsa debitorului, și în prezența creditorului prin jurnalul nr. 12.553, a respins ca nesusținută cererea făcută de George Riegler și în urmă a procedat la vânzarea imobilului prin licitație publică, începându-se strigările cu prețul arătat de creditor.

Că, procedând astfel, tribunalul a violat dispozițiunile art. 29 și 60 din legea pentru accelerarea judecăților, conform căror text instanța era datoare să examineze actele dosarului și cererea părții chiar în lipsa ei, și a violat și dispozițiunile art. 2 din legea din 11 Iulie 1930, deoarece instanța a considerat pe debitorul lipsă că a renunțat la cererea făcută pentru evaluarea imobilului urmărit pentru care motiv i-a respins cererea ca nesusținută.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

După ce s'a comunicat debitorului George Riegler comandamentul prealabil făcut de creditorul său Amedeo Sabatini, pentru vânzarea imobilului ipotecat, debitorul printr-o petițiune făcută în dublu exemplar, în care își fixează domiciliul la sediul în care se află tribunalul urmăritor în Constanța, str. Vânători nr. 9, în termenul legal prevăzut de art. 2 din legea din 11 Iulie 1930, a sezișat instanța de urmărire, arătând că nu este mulțumit cu prețul de un milion fixat de creditor pentru începerea licitației și că valoarea reală a imobilului urmărit este de șapte milioane.

Prin această petiție, debitorul a cerut să se fixeze un termen pentru citarea părților în vederea numirii unui expert și a depus și citațiile necesare în acest scop. Tribunalul Constanța s. I-a, a fixat termen pentru rezolvarea acestei cereri la 12 Noemvrie 1932, în Camera de Consiliu.

La acest termen s'a prezentat numai creditorul și tribunalul prin jurnalul nr. 12.553 din 1932, a respins cererea debitorului ca nesusținută, motivând că petiționarul nu s'a prezentat în instanță spre a-și susține cererea.

S'a procedat apoi la îndeplinirea formalităților legale pentru vânzarea la licitație a imobilului debitorului, începându-se licitația dela prețul fixat de creditor și s'a dat ordonanța de adjudecare nr. 1025 din 1935, prin care s'a adjudecat imobilul urmărit asupra creditorului Amedeo Sabatini pentru suma de un milion.

Considerând că susținerile recurentului din prima parte a motivului de casare că s'au violat dispozițiiu-

nile art. 29 și 60 din legea pentru accelerarea judecăților din 11 Iulie 1929, prin faptul că tribunalul era dator, în conformitate cu această lege să examineze petițiunea făcută și în lipsa debitorului, sunt fără temeii invocate, deoarece legea pentru accelerarea judecăților nu se aplică decât în materii contencioase și în niciun caz în procedura specială pentru urmărirea silită mobilă și imobiliară, după un rezultat și din expunerea de motive a legii;

Că, deci prima parte a motivului I de casare este nefondată;

Având în vedere că în partea a doua a acestui motiv de casare se invoacă violarea art. 2 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executia silită din 11 Iulie 1930;

Considerând că în adevăr art. 2 din această lege dispune că, în termenul de 8 zile dela data comunicării comandamentului, debitorul nemulțumit cu valoarea imobilului fixat de creditor, va putea să ceară instanței de urmărire numirea unuia sau mai multor experți pentru prețuirea bunurilor scoase în vânzare;

Că, debitorul, sub sancțiunea nulității cererii, va face alegere de domiciliu în localitatea unde se află sediul instanței care face executarea, va depune această cerere în dublu exemplar, va arăta care este valoarea imobilului și va anexa timbre pentru citarea părților și a expertului, ceea ce în speță, după cum s'a arătat mai sus, debitorul a îndeplinit;

Considerând că, în genere, legea referitoare la executările silită din 11 Iulie 1930, prezintă un caracter de ordine publică, întru cât conține dispozițiuni de protejire pentru numeroasa categorie a debitorilor urmăriți și pentru evitarea deprecierei imobilelor urmărite care formează o parte însemnată din averea națională;

Că, urmărind acest scop al legii și caracterul ei de ordine publică, legiuitorul prin art. 2, în care se ocupă de condițiunile cerute pentru fixarea valorii reale a imobilelor urmărite, stabilește dreptul debitorilor de a cere evaluarea prin expertiză, care, odată cerută în condițiunile legii, devine obligatorie și tribunalul este dator a o efectua chiar din oficiu și în lipsa petiționarilor;

Având în vedere că această obligațiune a tribunalului, rezultă din diferitele dispozițiuni ale sus zisului text; astfel, cererea debitorului se comunică din oficiu creditorului; instanța, la cererea oricărei părți interesate, fixează termenul pentru numirea experților, iar după numirea acestora, fixează ziua când dâșii vor depune jurământul, chiar dacă nu au fost față; cheltuielile expertizei cerute de debitor, vor fi suportate și de creditor și în acest caz intră în calculul cheltuielilor de executare; în fine, art. 3 obligă instanța de a face din oficiu, părților comunicarea cu privire la depunerea raportului;

Având în vedere că, din zisele dispozițiuni reese că, odată ce debitorul și-a arătat nemulțumirea sa față de evaluarea făcută de creditor, printr'o sesizare legală în formă, prezența sa în instanță nu mai este necesară, tribunalul fiind obligat din oficiu a procedea la numirea experților, conformându-se astfel scopului și rațiunii legii;

Că așa fiind, Tribunalul Constanța procedând la vânzarea prin licitație publică a imobilului debitorului George Riegler, cu suma de un milion lei, fixată de creditor și contestată de debitor, fără respectarea normelor prevăzute de art. 2 citat și respingând ca

nesusținută cererea debitorului urmărit, a lucrat cu exces de putere și a făcut o rea aplicațiune a acestui text;

Că, deci, partea II-a a motivului I de casare este întemeiată;

Că, față de soluțiunea dată, discuțiunea și rezolvarea celorlalte două motive de casare nu mai prezintă interes și recursul urmează a se admite ca fondat, casându-se ordonanța de adjudecare nr. 1025 din 1935 a Tribunalului Constanța s. I-a, cu trimitere la aceeași instanță.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

NOTA. — Prin această deciziune foarte importantă, și privind o întreagă categorie de debitori, decăzuți de instanțele de fond, din beneficiul legii din 11 Iulie 1930 (Legea Iunian), Înalta Curte de Casație s. II-a revine asupra jurisprudenței sale anterioare.

N. R.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 21 Februarie 1936

Președinția d-lui C. CRĂCIUNESCU consilier

Șerban Onoriu cu Casa Generală de Pensii

Decizia nr. 352 Dosar nr. 1438/935

Pensiune. Ofițeri pensionari invalizi proveniți din fosta armată austro-ungară. Dacă au dreptul la revizuirea pensiunii pe baza legii din 9 Mai 1933. Soluțiune negativă. Rațiune. Aplicațiune.

Legea din 9 Mai 1933, care a extins efectele legii din 20 August 1929 cu regulamentul ei și cu toate modificările posteroare, asupra ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor, proveniți din fosta armată austro-ungară, nu acordă dreptul de revizuire acestor categorii care au deja o pensiune, ci numai dreptul de a se stabili o pensiune în condițiunile legilor din 2 Septembrie 1929 și 20 August 1929 aceloră din numitele categorii căroră nu li se recunoscuseră și nu avuseseră vreodată niciun drept de pensiune.

Curtea,

Asupra recursului declarat de Onoriu Șerban contra deciziei nr. 484 din 8 Octombrie 1934 a Curții de Conturi s. II-a :

Văzând motivele de casare astfel formulate :

1. — Evidență grosieră de fapt, prin aceea că legiuitorul prin legea dela 9 Mai 1933 a înțeles să normalizeze pensiunile ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor proveniți din armata austro-ungară și nemobilizați în armata română, singura categorie ce mai rămăsese în afara legii dela 2 Septembrie 1920.

a) Situația invalizilor din războiu și a urmașilor a fost egalizată succesiv prin diverse texte de lege așa fel încât singura categorie de nedreptățiți o formau acea din armata austro-ungară.

Că este astfel, o dovedește legea dela 2 Septembrie 1920 relativ la pensiunea gradelor inferioare — soldat, caporal și sergent — nu numai acei cari au luptat și au fost mobilizați în armata română dar și acei proveniți din armata rusă și austro-ungară.

Egalizarea s'a început cu masa cea mare, așa după cum se exprimă și Consiliul Legislativ prin avizul nr. 47 din 19 Martie 1931 care în alin. 2 de sub a arată textual: „Ministerul Armatei care aplică această lege servește pensiuni invalizilor grade inferioare din toate provinciile după cum ni s'a

confirmat de reprezentantul ministerului d-l colonel Macovescu delegat în acest scop".

Rămănea astfel de rezolvat, numai situația ofițerilor. În adevăr legiuitorul dela 20 August 1929 prin efectul art. 7 a reparat și această nedreptate numai în parte, acordând pensii egale cu acelea ale ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor din Vechiul Regat și pentru acei proveniți din armata rusă.

Nu mai încapă nicio îndoială că legea dela 9 Mai 1933 vine să împlinească și ultima lacună: normalizarea pensiunilor ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor, proveniți din armata austro-ungară și nemobilizați în armata română.

b) Promisiunea unei egalizări și unei îndreptări asemenea pentru cei cari n'au luat parte la războiul pentru întregirea neamului, proveniți din orice armată, și-a luat-o deja legiuitorul dela 1920, care prin art. de mai jos spune:

Art. 53 din lege: „Regularea modului de plată a pensionarilor militari și urmașilor acestora din toate teritoriile alipite deveniți cetățeni români cari n'au servit în armata română, va forma obiectul unei deosebite legi”.

Art. 51 alin 2 din regulament: „Pentru acei mobilizați în armata română o deosebită lege va regula lichidarea și plata pensiunilor, la care au drept sau pe cari le obținuseră prin serviciul făcut Statului, căruia aparținuse teritoriului alipit”.

Art. 52 din regulament: „Regularea modului de lichidare și de plată pensiunilor cuvenite celor deveniți cetățeni români, dar care n'au fost însumați în armata română (activitate sau rezervă), însă au un drept câștigat la pensie după legile Statului în care au servit se va face prin deosebită lege”.

Deci iată că legiuitorul dela 2 Septembrie 1920 deja de acum 14 ani se angaja printr'un text formal de lege, completat prin 2 articole de regulament, să lichideze acest capitol.

c) În adevăr această reglementare vine târziu, dar se traduce în fapt prin legea dela 9 Mai 1933, care prin art. 1 arată că:

„Se extind efectele legii din 1929... și asupra ofițerilor și reangajaților invalizi proveniți din fosta armată austro-ungară... pentru infirmități căpătate sau agravate din cauza serviciului militar în timpul războiului”.

Dacă acesta este textul să ne ducem la dispozițiunile legii dela 20 August 1929 și anume la art. 7 care arată textual: „se extind efectele legii din 2 Septembrie 1920, privind pensiunile celor cari au luat parte în războiul pentru întregirea neamului, cu regulamentul ei și cu toate modificările posteroare ei”.

Din cele de mai sus rezultă în mod neîndoios că ofițerii invalizi, reangajați și urmașii lor, proveniți din armata austro-ungară, sunt de astădată așezați pe picior de perfectă egalitate cu camarazii lor, proveniți din armata română.

Când legiuitorul dela 20 August 1929, prin art. 7, iar legiuitorul din 9 Mai 1933, prin art. unic extinde fără nicio restricțiune efectele legii dela 2 Septembrie 1920 și asupra invalizilor din celelalte armate rezultă pe cale logică, că absolut toate dispozițiunile de favoare ale acestei legi, sunt aplicate fără nicio rezervă și fără nicio restricțiune de niciun fel în câmpul ei de aplicațiune.

2. — Eroare grosieră și denaturarea textului. Greșită interpretare și violarea art. 1 din legea dela 9 Mai 1933, art. 7 din legea dela 20 August 1929 și art. 39 din legea dela 2 Septembrie 1920. Exces de putere, prin aceea că repetarea penultimului alin. al art. 7 din legea din 20 August 1929 nu era necesară a fi inserată în textul art. 1 din legea dela 9 Mai 1933, într'un cât acest text face trimitere la art. 7 din legea din 20 August 1929 și implicit acesta trimite la art. 39 din legea dela 2 Septembrie 1920 care vorbește de rectificări

pe baza acestei legi pentru toți acei care au pensia stabilită după alte norme.

În adevăr: a) Comisiunea de pensii pretinde că într'un cât legea dela 9 Mai 1933 nu reproduce penultimul aliniat din legea dela 20 August 1929, a înțeles să excludă revizuirea vechilor titluri.

Eronat grosier și o denaturare vădită a adevărului ce se desprinde din textul legii.

De unde această confuziune?

Faptul că aliniatul referitor la revizuire nu a fost reproduș nu este generator în persoana mea, de nicio decădere.

Îmi este suficient textul categoric al legii care m'a trimis la textul din 2 Septembrie 1920, ale cărui efecte le extinde în întregime.

Și această lege are din abundență articole în care mă pot cuprinde și anume art. 39 care arată: „Cei cuprinși în această lege dacă au fost înscrși la pensie pe alte baze, decât cele prevăzute în prezenta lege, au dreptul la rectificarea acestor pensii, pe bazele acestei legi”.

Pentru cazurile noi introduse prin prezenta lege, înscrierile sau rectificările vor fi făcute cu începere dela 1 Aprilie 1920.

Același drept de rectificare au și văduvele și urmașii lor.

Cred că nu mai am nevoie de niciun alt comentariu într'un cât textul este concludent.

De unde necesitatea introducerii textului relativ la revizuire când art. 39 îmi dă acest drept?

Cuvântul revizuire poate fi impropriu, dar este necontestat că el are același efect practic ca și rectificarea, ce formează o cale de atac la instanța administrativă, ori de câte ori prin efectul unei legi posteroare mi se acordă drepturi mai mari, ceea ce formează exact speța noastră.

Vă rog deci a constata că argumentul Comisiunii de Pensii este absolut lipsit de temelie, că nu are absolut nicio legătură cu cazul ce se discută și că motivul de respingere este un simplu pretext, absolut în afara textelor prescise cari ocrotesc și încadrează perfect situațiunea mea.

b) Să presupunem prin imposibil că teza Comisiunii de Pensii ar fi cea juridică și că rectificările n'ar fi posibile.

Știți ce s'ar întâmpla? Ofițerii proveniți din armata rusă, ar avea pensii egale cu ale camarazilor lor din Vechiul Regat, în temeiul art. 7 din legea dela 20 August 1929, pe când cei proveniți din armata austro-ungară nu ar primi aceste pensii, decât cei cari până în momentul apariției legii nu și lichidaseră dreptul lor la pensie.

Și cum aceștia nu sunt decât 3 la număr, înscrși pe baza noiei legi, ar însemna ca și printre aceștia să existe distincțiuni atingând fără nicio exagerare că s'a legiferat pentru câteva persoane, ceea ce în sistemul legislației noastre este absolut interzis, legile prin esența lor fiind impersonale.

Cred că legiuitorul dela 9 Mai 1933 a avut un singur scop, unificarea, desiderat care nu se poate împlini decât pe temeiul unei aplicațiuni egale tuturor categoriilor cuprinse în textul legii. A crea excepțiuni înseamnă a deroga dela intențiunea legiuitorului, înseamnă a crea drept nou, situațiune necunoscută în doctrina și jurisprudența noastră.

Distincțiunea voită de Comisiunea de Pensii nu este juridică și nu poate fi primită de dvs., căci legea dela 9 Mai 1933 este ultimul zid, ultimul baraj ce împiedică integrarea invalizilor din armata austro-ungară în sânul marii familii a accidentaților de război indiferent din armata din care au fost proveniți, pe un plan de egalitate perfectă, așa cum au făcut toate statele din apus, cari au moștenit invalizi din armate străine.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu prezentul recurs, Înalta Curte de Conturi confirmând de-

eziunea Comisiunii de Pensii s. I-a, a respins ca nefondată cererea de revizuire a pensiei recurentului bazată pe art. unic din legea dela 9 Mai 1933, pe considerațiunea că numitul text nu acordă dreptul de revizuirea pensiei ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor proveniți din armata austro-ungară, ale căror drepturi fuseseră deja stabilite — cum este cazul recurentului — ci numai acelorora din categoria arătată, cărora nu li se recunoscuse niciun drept de pensie;

Având în vedere că prin motivele de casare mai sus reproduse recurentul se plânge de eroare gravă și denaturarea textului, greșită interpretare și violarea art. 1 din legea dela 9 Mai 1933, art. 7 din legea dela 20 August 1929 și art. 39 din legea dela 2 Septembrie 1920, exces de putere, prin aceea că, din moment ce prin legea dela 9 Mai 1933, s'a extins fără nicio restricțiune efectele legii dela 2 Septembrie 1920 și asupra invalizilor proveniți din armata austro-ungară, rezultă că absolut toate dispozițiunile de favoare ale acestei legi, sunt aplicabile fără nicio rezervă și deci calea revizuirii prevăzută de art. 39 este deschisă acestor invalizi;

Considerând că, în adevăr, legea pentru acordarea de pensii ofițerilor, reangajaților și urmașilor lor, proveniți din fosta armată austro-ungară, din 9 Mai 1933, prin articolul său unic, extinde efectele legii din 1929 cu regulamentul ei și cu toate modificările ulterioare ale ei, și asupra ofițerilor și reangajaților invalizi proveniți din armata austro-ungară, întru cât sunt cetățeni români și au fost examinați de către comisiunile de revizuire medico-militare pentru infirmitățile căpătate sau agravate din cauza serviciului militar în timpul războiului;

Că, însă, din modul cum acest text este redactat cât și din faptul că se vorbește despre extinderea legii din 2 Septembrie 1920 și 20 August 1929, nu se poate trage concluzia, pretinsă de recurent, cum că toate dispozițiile cuprinse în amintitele legi extinse, ar fi aplicabile ofițerilor și reangajaților invalizi proveniți din armata austro-ungară și că deci calea revizuirii pensii unor asemenea invalizi ar fi deschisă;

Că, în adevăr, pornind dela intențiunea legiuitorului care a stat la baza elaborării dispozițiunilor în discuție, de a veni în ajutorul ofițerilor și reangajaților invalizi din armata austro-ungară, ce erau lipsiți de pensie, acordându-li-se după cum însuși titlul legii o arată — un asemenea drept, urmează a se decide că această favoare a fost limitată exclusiv în cadrul acestui deziderat, numai cu privire la acei militari invalizi, cari până în momentul promulgării legii, nu avuseseră niciun drept de pensie recunoscut și în consecință erau presupuși ca neavând niciun mijloc de trai, iar nu la acei ale căror drepturi de pensie fuseseră mai dinainte stabilite și care cuantum îl primeau deja; Că de această din urmă categorie de militari invalizi, legiuitorul nepreocupându-se, dănsii nu au posibilitatea de a modifica o pensie lor, care rămâne definitivă în cuantumul ei, astfel cum a fost stabilită și în consecință nici calea excepțională a revizuirii în condițiunile legii din 2 Septembrie 1920 sau 20 August 1929, nu le este deschisă fără un text expres;

Că acesta a fost scopul legii din 9 Mai 1933, rezultă atât din expunerea de motive care o însoțește și în care se vorbește numai de stabilirea de drepturi noi de pensii, iar nu și de revizuire de pensii, cât și din faptul că prin numita lege, reproducându-se a-

proape în întregime textul art. 7 din legea dela 20 August 1929, nu s'a reprodus tocmai partea ultimă din textul art. 7 aceea referitoare la dreptul ofițerilor invalizi proveniți din armata rusă de a cere revizuirea hotărârilor date în baza legilor anterioare, ceea ce înseamnă că, acolo unde legiuitorul a înțeles să acorde drepturi de revizuirea pensiunilor militarilor, a spus-o în mod categoric și lămurit, iar acolo unde nu a avut această dorință, ca în textul în discuție, a trecut-o sub tăcere suprimând dispozițiunea;

Că față de cele ce preced rămâne stabilit că legea din 9 Mai 1933 nu acordă dreptul la revizuire a pensiei ofițerilor și reangajaților proveniți din armata austro-ungară, ci numai dreptul de a se stabili o pensie în condițiunile legilor din 2 Septembrie 1920 și 20 August 1929 acelor militari din numita categorie cărora nu li se recunoscuse și nu avuseseră vreodată niciun drept de pensie;

Că Inalta Curte de Conturi judecând tot astfel, prin aceasta nu a săvârșit niciun exces de putere, denaturare, greșită interpretare sau violare a textelor invocate, așa încât ambele motive fiind nefondate, recursul câtă a se respinge, acordându-se intimăte prin apreciere 500 lei cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca nefondat recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a
Audiența dela 20 Noembrie 1935
Președenția d lui AUREL LERESCU, președinte
Petra I. Cristescu ș. a. cu Blima Abramovici ș. a.
Decizia civilă nr. 376. Dosar nr. 2589/985

Conversiune urbană. Legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934. Dobânditor al unui imobil grevat de o ipotecă. Nu se bucură de conversiune.

Dobânditorul cu titlul particular al unui imobil, asupra căruia grevează o ipotecă, nu poate invoca beneficiul legii pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, pentru că nu este personal obligat la plata datoriei, ci numai ca proprietar al imobilului ipotecat

Curtea, în majoritate:

Asupra apelului făcut de Petra I. Cristescu, Ioan Cristescu, soț dotal și uzufructuar, și Tudor Popescu, în contra jurnalului cu nr. 21.922 din 20 Noembrie 1934, al Tribunalului Ilfov s. de notariat, prin care s'a respins cererea numiților făcută prin petițiunea înregistrată la nr. 35.974 din 1934, prin care solicitau, pe baza legii lichidării datoriilor agricole și urbane din 1934, desființarea urmăririi făcute de soți Abramovici, asupra imobilului din București, strada Ștefan cel Mare nr. 218, fost 150:

Având în vedere că, din examinarea actelor și lucrărilor din dosar se constată că, la stăruința creditorilor Blima și Doru Abramovici — soț dotal, și în executarea actului de ipotecă autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov la nr. 23.863 din 1925, înscris la nr. 2.341 din 1925 și investit cu formula executorie, s'a încuviințat urmărirea veniturilor generale ale imobilului din București, șoseaua Ștefan cel Mare nr. 248, fost 150, cum și scoaterea în vânzare cu licitație publică a acestui imobil — averea debiterului Tudor Popescu, — azi deținută de către soții Petra și Ion Cristescu, în baza actului dotal, transcris sub nr. 11.166 d'n 1928 de același tribunal;

Având în vedere că s'a susținut de apelanți că fiind de-

litori înainte de 18 Decembrie 1931 și având drept titlu asupra imobilului ipotecat actul dotal, sunt ținuți debitori creditorilor actuali, fiindcă din legea pentru lichidarea datoriiilor agricole și urbane în vigoare rezultă că legiuitorul a avut în vedere datoria asupra proprietății, nu asupra persoanei;

Având în vedere că prin contractul de împrumut garantat cu ipotecă, autentificat sub nr. 23.806 din 1925 și transcris în regulă, Adolf Paves, împrumutată pe Tudor Matache Popescu, cu suma de un milion lei, iar pentru garantarea împrumutului și a dobânzilor convenite, debitorul afectează cu titlul de ipotecă în prim rang, imobilul din București, șoseaua Ștefan cel Mare nr. 218, fost 150, cu toate construcțiile aflate pe el. La Octombrie 1925, creditorul constituie dotă ficei sale Blima, la trecerea în căsătorie cu Doru Abramovici, suma de 500.000 lei, din actul de ipotecă mai sus arătat, și prin un alt act autentic, tot în același an, îi cesionează și restul de 500.000 lei, astfel că aceștia din urmă devin creditorii lui Th. Popescu, care și el, în anul 1929, cu ocazia trecerii în căsătorie a ficei sale Petra, cu Ion Cristescu — apelanți de astăzi — îi constituie dotă imobilul ipotecat;

Prin urmare, prin această operațiune legală, imobilul ipotecat se deține astăzi de către soții Petra și Ion Cristescu, pe baza actului dotal.

Considerând că, din cuprinsul legii datoriiilor agricole și urbane din 1934, reiese că legiuitorul a avut în vedere numai persoana debitorilor, acordându-le înlesnirile prevăzute de lege, și nu proprietățile rurale sau urbane, care după dispozițiile legii, servesc de garanție pentru plata ratelor conversiunii;

Ca consecință a acestui principiu, debitorul cu titlul particular al unui imobil asupra cărui grevează o ipotecă nu poate invoca beneficiul acestei legi, pentru că nu este personal obligat la plata datoriei, ci numai ca proprietar al imobilului ipotecat;

Că, dar, apelul este nefondat și se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(ss) A. Lerescu, I. Poșoiu, C. Pisău, I. Flores.

OPINIUNE

Asupra apelului făcut, prin petițiunea înregistrată la nr. 15.801 din 20 Noiembrie 1934, de către Petra I. Cristescu, Ion Cristescu, soț dotal și uzufructuar și Teodor Popescu, în contra jurnalului cu nr. 21.922 din 1934 al Tribunalului Ilfov s. de Notariat, prin care li s'a respins ca nefondată cererea de desființarea urmăririi veniturilor generale ale imobilului din București, șoseaua Ștefan cel Mare nr. 240, fost 218, averea soților apelanți, cerere făcută pe baza art. 68 din legea pentru lichidarea datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934;

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale ale părților;

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt următoarele:

În anul 1925, Teodor Popescu, tatăl apelantei Petra I. Cristescu, se împrumută cu 1.000.000 lei dela Adolf Paves, constituindu-i drept garanție o ipotecă asupra imobilului său din București, șoseaua Ștefan cel Mare nr. 240, fost 218.

La câteva luni, în același an, creditorul Adolf Paves, la trecerea în căsătorie a ficei sale Blima, creditoarea următoare de astăzi, cu Doru Abramovici, îi constituie ca dotă 500.000 lei din creanța ipotecară de mai sus, iar după alte câteva luni îi cesionează și restul creanței de 500.000 lei.

Ulterior, debitorul Teodor Popescu, la trecerea în căsătorie a ficei sale Petra cu Ioan Cristescu, îi constituie ca dotă imobilul ipotecat arătat mai sus.

La 21 Septembrie 1928, Blima Abramovici, devenită creditoare pe baza actului dotal și a actului de cesiune, în baza actului de ipotecă investit cu formula executorie, intervine între autorul său Adolf Paves și Teodor Popescu, cere și obține urmărirea veniturilor generale ale imobilului ipotecat în contra debitorilor Petra și Ion Cristescu, proprietarii imobilului, în baza actului dotal.

La 24 Mai 1934, debitorii urmăriti Petra și Ion Cristescu, pe baza art. 68 din legea pentru lichidarea datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, cer desființarea urmăririi de venituri, cerere care fiindu-le respinsă prin jurnalul cu nr. 21.922 din 20 Noiembrie 1934, numiți debitori introduc apelul de față.

Având în vedere că apelanții susțin că, greșit le-a fost respinsă cererea, pe considerațiunea că, nefiind debitorii inițiali care au contractat datoria, ci fiind ținuți la plata datoriei din cauza situațiunii lor de dobânditori ai imobilului grevat de datoria contractată de autorii lor, ale cărui venituri sunt urmărite, nu ar avea calitatea de debitori și neîntruind astfel una din condițiunile legii lichidării datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, nu se pot bucura de avantajele ei;

Considerând că, potrivit art. 30, lit. A din legea pentru reglementarea datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, pentru a fi considerat debitor urban în sensul legii, debitorul trebuie să întrunească următoarele condițiuni: 1) să fie cetățean român sau o persoană juridică de drept privat care nu are un scop lucrativ sau o fundațiune de orice fel; 2) să fie proprietar, chiar și aparent, încă dela data de 18 Decembrie 1931 și până azi de imobile susceptibile de a fi impuse la impozitul pe clădiri prevăzut de art. 13 din legea contribuțiilor directe; 3) să nu poată fi considerat debitor agricol prin aplicarea art. 1 al aceleiași legi;

Că, potrivit alin. lit. B al aceluiași articol, pentru ca debitorul urban astfel definit prin alin. lit. A să poată beneficia de dispozițiunile legii, trebuie să îndeplinească una din următoarele condițiuni: a) ca veniturile sale brute imobiliare, după matricolele fiscale să nu întrecă cifra de 60.000 lei pentru orașul București; b) ca veniturile lui personale imobiliare, conform matricolelor fiscale, să reprezinte cel puțin 30 % din cuantumul total al veniturilor lui elementare personale ce au servit la calcularea impozitului lor global pe anul 1933, cu scăderile acordate prin acest articol;

Că, în ce privește datoriiile debitorilor intrând în prevederile legii, care sunt supuse lichidării, art. 31 al legii le prevede pe toate, cu singura condițiune ca ele să fie născute până la 18 Decembrie 1931, afară de cele exceptate de lege;

Că, nici în amiaza lit. B al art. 30, când arată condițiunile pe care trebuie să le întrunească debitorul urban pentru a putea beneficia de dispozițiunile legii, nici în art. 31, în care arată care sunt datoriiile care intră în lichidare, și nici în vreun alt text de lege, nu cere legiuitorul condițiunea ca datoria să fie contractată direct de debitorul care întrunind condițiunile de mai sus, invoacă beneficiul legii conversiunii, într-un câț s'ar fi avut în vedere de legiuitor persoana debitorului pe care ar fi înțeles să o protejeze, iar nu salvarea proprietăților grevate de asemenea datorii, pe care a înțeles să le mențină în aceleiași mâini;

Că aceasta a fost intențiunea legiuitorului, ca să cheme la beneficiile legii pe toți debitorii agricoli și urbani care întrunesc condițiunile legii, indiferent că datoria a fost contractată direct de ei, sau sunt ținuți la plata ei din cauza situațiunii lor de dobânditori ai imobilului grevat de datoria contractată de autorii lor, rezultă nu numai din textele precise ale legii, care chiamă la beneficiile ei pe toți debitorii care au calitate de debitorii agricoli sau urbani, așa cum

s'a arătat că sunt definiți mai sus, indiferent de originea sau cauza datoriei lor, călăuzită de grija de a păstra proprietatea în mâna acelora care au dobândit-o cu sacrificii, iar nu a o transmite unor creditori care să o dobândească ca o consecință a unei urmăriri silite, pe preț de nimic, dar și din însăși expunerea de motive a legii, în care se arată că:

„Am avut intenția ca să acordăm beneficiul legii în primul rând acelor care, prin locuirea efectivă **alături de pământul lor**, dovedesc nu numai că **agricultura este principala lor ocupațiune**, dar că au și acea **ereditară legătură cu ogorul**, care a constituit dealungul istoriei isvorul de rezistență al neamului nostru”.

„Apoi, am înțeles să chemăm la avantajile legii pe **cei-lalți proprietari de pământ**, însă numai cu condițiunea de a dovedi, prin rolurile fiscale, că într'adevăr agricultura intră pentru o parte apreciazabilă în compunerea veniturilor”.

„Criterii tot atât de simple au fost adoptate și pentru determinarea calității de debitor urban”, cum și că „**orice fel de datorii ale debitorilor intrând în prevederile legii, oricare ar fi originea, cauza sau cuantumul lor**, sunt supuse lichidării prevăzute de lege, dacă sunt contractate anterior datei de 2 Noembrie 1931” și că: „am considerat că din moment ce baza legii este situația de fapt a insolvabilității celor mai mulți dintre debitori, persoana creditorului sau **natura creanței** trebuie să rămână absolut indiferente”, cum și din cuvintele raportorului dela Camera: „**dacă creditorul l'ar executa silit**, cu suma obținută nu acoperă nici dobânzile și debitorul rămâne expus urmăririi în munca lui viitoare. **Pământul îl pierde și el devine pălmaș**”; iar mai departe: „proprietatea pământului, instrumentul care condiționează puterea creatoare a acestei majorități a populației țării, **este grevată de datorii...**” și „...la liberul joc al instituțiilor juridice de drept comun, rezultatul va fi **deposedarea tuturor debitorilor plugari de pământul pe care-l stăpânesc**, fără ca măcar creditorul să-și poată complet acoperi creanța” și mai departe: „aplicarea rigidă a legii de drept comun ar avea ca rezultat: 1) scoaterea în vânzare silită a milioane de bunuri mici ar duce la o depreciere a **bunurilor vândute care se vor înstreina pe prețuri derizorii**; 2) **debitorii vor fi pur și simplu spoliați și aceasta pe nedrept...**; 4) deplasarea bunurilor dintr'un patrimoniu în altul și incertitudinea din faza executărei provoacă păgubitoare perturbațiuni economice...; 6) este foarte puțin probabil că bunurile vândute vor intra în patrimoniul românesc”, și mai departe: „în spiritul și rațiunea lui proiectul este în prim rând o prelungire a preocupărei ce a stat la baza legilor agrare, **tinzând să salveze repartitia existență a proprietății agricole**. Populațiunea urbană se găsește și ea în fața aceleiași probleme”; cum și ale raportorului dela Senat: „executarea acestora nu ar avea azi alt efect decât **trecerea proprietăților agricole în mâna însăși a creditorilor lor care nu au, în cele mai multe cazuri, pregătirea necesară pentru a continua exploatarea pământurilor cumpărate**”, evidențiindu-se astfel că același spirit de conservare a proprietății în mâinile celor care o aveau, a călăuzit, atât pe propunătorii legii, cât și pe însuși legiuitorul.

Că, într'u cât, în speță, se stabilește în fapt că apelanta Petra I. Cristescu este cetățeană română, este proprietară de mai înainte de 18 Decembrie 1931 până azi a imobilului din București, șoseaua Ștefan cel Mare nr. 240, fost 218, și nu poate să fie considerată debitoare agricolă, numita apelantă fiind considerată astfel de lege debitoare urbană și întrunind condițiunea crută de alin. B, lit. b al art. 30 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, într'u cât, după cum rezultă din certificatul cu nr. 1926 din 1934 al Administrației Financiare a Capitalei, Sectorul II Negru, veniturile sale personale imobiliare, conform matricolelor fiscale, reprezintă cel puțin 30% din cuan-

tumul total al veniturilor sale elementare personale, din moment ce nu mai are alte venituri, iar datoria a cărei lichidare a cerut-o fiind născută înainte de 18 Decembrie 1931, greșit prima instanță i-a respins cererea de desființarea urmăririi veniturilor generale făcută pe baza art. 68 al legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, fiind indiferent că apelanta nu este debitoare inițială care a contractat datoria ci este ținută la plata ei, în calitate sa de debănditoare a imobilului ale cărui venituri sunt urmărite.

Că apelul fiind astfel fondat, urmează să fie admis.

Pentru aceste motive, subsemnatul consilier, sunt de părere să se admită apelul făcut de Petra I. Cristescu, I. Cristescu, soț total și uzufructuar și Teodor Popescu, în contra jurnalului cu nr. 21.922 din 1934, al Tribunalului Ilfov s. de Notariat și ca consecință să se admită cererea făcută de susnumiții cu petițiunea înregistrată la nr. 35.974 d'n 1934.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu.

TRIBUNALUL ILFOV S. II-a C. COR.

Audiența dela 1 Aprilie 1936

Prezidenția d lui N. NĒGRU, jude

Constanța M Ghirgiu cu Ministerul Industriei și Comerțului
Jurnal nr. 8381 Dosar nr. 8975/1935

Acțiune civilă. Excepțiune de suspendare până la judecarea acțiunii penale. Excepțiune de ordine publică. Neprevăderea ei în întâmpinarea scrisă. Legalitate. Art. 8 pr. pen., art. 14 din legea accelerării.

Acțiune penală prejudicială celei civile. *Le criminel tient le civil en état*. Regula electa una via. Art. 8 și 11 pr. pen.

1. — *Potrivit art. 14 din legea accelerării judecărilor, excepțiunile procedurale pot fi ridicate și mai târziu în cursul procesului, chiar dacă n'au fost propuse prin întâmpinare, dacă pârîtul nu le putea prevedea la acea dată sau dacă ele sunt de ordine publică.*

2. — *Acțiunea penală fiind, conform art. 11 pr. pen., prejudicială acțiunii civile, iar potrivit art. 8 din aceeași procedură, în cazul când acțiunea privată este intentată separat de cea publică, înaintea judecătorilor civili, ea se va suspenda până ce mai întâi se va pronunța definitiv asupra acțiunii publice, intentată mai înainte sau în cursul acțiunii private.*

Tribunalul,

Asupra excepției procedurale ridicată de pârît de a se suspenda judecarea acțiunii civile de față până la judecarea procesului penal respectiv pendinte la s. IV-a a acestui tribunal:

Având în vedere că la această excepție reclamanta a obiectat în prealabil că ea ar fi tardivă, intru cât pârîtul nu a prevăzut-o în întâmpinarea sa scrisă, depusă la dosar;

Considerând că în fapt din certificatul grefei s. IV-a a acestui tribunal nr. 19784 din 1936 și din lucrările dosarelor respective se constată că ordonanța definitivă a judecătorului de instrucție care a deschis acțiunea publică ce formează obiectul procesului penal dela acea secție în legătură cu cel de față și citarea Ministerului de Industrie și Comerț pentru prima dată în acel proces, sunt posterioare întâmpinării depuse de dânsul în procesul de față, ceea ce nici reclamanta n'a contestat; iar din faptul că reclamanta a arătat prin acțiunea de față existența unei reclamațiuni anterioare ale sale la parchet, nu implică că pârîtul putea să prevadă că judecătorul de instrucție, pe baza cercetărilor făcute de d-sa ulterior, avea să deschidă cu siguranță acțiunea publică;

Având în vedere de asemenea că excepțiunea ridicată de

pârît, este privitoare la o chestiune de ordine publică, anume aceea conținută în regulile prevăzute de art. 8 al procedurii penale;

Considerând că, potrivit art. 14 al legii de accelerare a judecăților, excepțiunile procedurale pot fi ridicate și mai târziu în cursul procesului, chiar dacă n'au fost propuse prin întâmpinare, dacă pârîtul nu le putea prevedea la acea dată, sau dacă ele sunt de ordine publică;

Pentru aceste motive, obiecțiunea de tardivitate a acestor excepțiuni, se privește nefondată și cată a nu mai fi ținută în seamă.

In fond.

Având în vedere că obiectul acțiunii civile de față, așa cum rezultă din petiția introductivă la nr. 70020 din 27 Noiembrie 1935, făcută de reclamanta Constanța Ghirgiu, contra Statului Român prin Ministerul de Industrie și Comerț, îl formează daunele ce i s'au cauzat reclamantei prin fapta fostului agent oficial al Bursei din București, Theodor Bădărău, căruiu încredințându-i suma de 600.000 lei, spre a-i cumpăra niște acțiuni, și-a însușit din ei prin fraudă suma de 500.000 lei, nevoind a-i da nici acțiunile, nici banii, fiind reclamat pentru acel fapt și parchetului;

Având în vedere că din certificatul nr. 19784 din 1936 al s. IV-a c. c. și din copia reclamațiunei penale făcută parchetului la 8 Octombrie 1935, de reclamanta Constanța Ghirgiu, se constată că există pendinte la s. IV-a a acestui tribunal, formând obiectul dos. nr. 1120 din 1936, un proces penal contra fostului agent oficial de schimb Theodor Bădărău, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 876 alin. 1 și 3, 881, 880, 882 c. com. 322, 323, 332, 333 c. pen., comb. cu art. 37 din legea burselor, comb. cu art. 40 și 125 c. pen. acțiunea publică fiind deschisă prin ordonanța definitivă nr. 8 din 1936 a d-lui judecător de instrucție al cabinetului IV al acestui tribunal. Se constată de asemenea că în acest proces penal figurează ca parte civilă constituită prin însăși reclamațiunea sa dela 8 Octombrie 1935 și reclamanta Constanța Ghirgiu pentru 800.000 lei pretențiuni civile, și că alături cu inculpatul Theodor Bădărău e chemat în judecată și Statul Român prin Ministerul de Industrie și Comerț ca responsabil civilmente;

Având în vedere că din cuprinsul ambelor acțiuni arătate mai sus, cea penală dela s. IV-a și cea civilă de față, rezultă că e'le derivă din aceleași fapte generatoare și anume fraudele săvârșite de agentul bursei T. Bădărău și că între ambele acțiuni există o strânsă conexitate;

Considerând că numai din acest motiv — și făcând deocamdată abstracție de constituirea reclamantei ca parte civilă în procesul penal — rezultă că procesul de față nu se poate judeca înaintea celui alt, deoarece sentințele civile nebucurându-se de autoritatea lucrului judecat înaintea instanțelor penale, s'ar putea da eventual naștere la hotărâri contradictorii dăunătoare bunului mers și prestigiului justiției din cauza strânsei lor legături, deși între ambele procese, civil și penal, nu există identitate completă de părți și nici identitate de obiect;

Că pentru acest motiv s'a edictat regula prevăzută prin art. 11 pr. pen., că acțiunea penală este prejudicială acțiunii civile, în sensul că instanța civilă este datorare să ție seama de soluția ce se va da de instanța penală faptului delictuos cu privire la existența acestui fapt;

Considerând că același principiu, consacrat prin adagiul **le criminel tient le civil en état**, este formulat în mod expres prin art. 8 pr. pen. care în alin. II prevede că: în cazul când acțiunea privată este intentată singură separat de cea publică, înaintea judecătorilor civili, ea se va suspenda până ce mai întâi se va pronunța definitiv asupra acțiunii publice intentată mai înainte sau în cursul acțiunii private;

Considerând că această soluție, a suspendării prezentului proces se impune, cu atât mai mult, în cazul de față unde se constată că paralel cu acțiunea principală ce formează obiectul acestui proces există o acțiune identică civilă, accesorie la cea publică menționată mai sus, și în care figurează aceeași reclamantă, același pârît Ministerul de Industrie și Comerț și având același obiect: daunele civile, — deoarece atunci când reclamanta exercitându-și dreptul de opțiune conferit prin alin. I al art. 8 pr. pen. și-a ales calea înaintea instanței represive, la care nu face dovada că ar fi renunțat mai târziu, — nu mai poate introduce ulterior o cerere de despăgubiri înaintea instanțelor civile — chiar dacă ar renunța, ca în speță, la unul din pârîții răspunzători de daune — deoarece aceeași acțiune privată nu poate fi urmărită în 2 locuri și pentru că se opune regula **electa una via**;

Că deci pentru ambele motive de mai sus, cererea de suspendare a prezentului proces formulată de pârît se privește fondată și prin consecință cată a fi admisă și deci admite cererea pârîtului Ministerul de Industrie și Comerț, suspendă, etc.

(ss) N. Negru, Al. Vasilescu.

NOTA. — În urma plângerii penale introdusă contra inculpatului B., reclamanta a introdus și o acțiune civilă contra Ministerului de Industrie, ca responsabil civilmente.

Tribunalul civil suspendă judecarea acestei acțiuni pe temeiul art. 8 și 11 c. pr. pen., până la judecarea procesului penal.

În fața instanței s'a învederat de către reclamantă că prin acțiunea civilă se urmărește condamnarea ministerului de domenii pe baza unui quasi-delicț și că prin urmare nu este admisibil să se lege soarta acestui proces de a aceluia penal cu care nu are niciun raport causal.

S'a obiectat de către minister că reclamanta figurează ca parte civilă în procesul penal care poartă asupra aceluiași fapte și este angajat între aceleleași persoane, deoarece ministerul este chemat în fața instanței represive să răspundă alături de inculpat, ca responsabil civilmente.

Tribunalul fără a reține că reclamanta nu a chemat în instanța penală Ministerul de Industrie ca civilmente responsabil ci alți reclamânți, analizează în mod sumar susținerile părților și rezolvă în mod favorabil cererea de suspendare a ministerului la lumina dispozițiilor din articolele menționate, fără însă a-și da osteneala să vadă că speța se prezintă sub un aspect deosebit de generalitatea cazurilor care intră sub aplicațiunea principiilor **electa una via** și **le criminel tient le civil en état**.

Pentru a învedera eroarea comisă de tribunal în soluțiunea dată, vom cerceta pe scurt motivele care au determinat pe legiuitor să edicteze art. 8 și 11 pr. pen., și în urmă vom vedea dacă și în ce măsură speța judecată de tribunal se încadrează în dispozițiunile legale respective.

Art. 8 pune principiul suspendării acțiunii civile până la judecarea definitivă a acțiunii penale.

Explicațiunea sau justificarea acestei dispozițiuni, o găsim în art. 11 care învestește sentințele penale definitive cu autoritate de lucru judecat față de pretențiunile civile ale părții păgubite.

Prin urmare atunci când un delict penal este generator de daune civile, partea va obține aceste daune numai dacă procesul penal duce la constatarea existenței delictului și la condamnarea inculpatului.

Daunele civile pot fi urmărite fie în fața instanței penale, fie înaintea instanței civile competente.

Când este sesizat tribunalul corecțional de cererea reclamantului pentru despăgubiri civile, după ce instanța va stabili culpa penală a inculpatului, va păși la examinarea daunelor civile cerute de reclamant.

Când însă reclamantul a adresat cererea de daune, instanței civile, judecarea ei va fi suspendată până ce instanța penală se va pronunța.

Dacă inculpatul va fi condamnat, instanța civilă va lua în cercetare cererea de daune a părții civile; dacă instanța penală va pronunța o hotărâre de achitare, autoritatea de lucru judecat a acestei hotărâri va duce la respingerea acțiunii civile.

Din cele expuse mai sus rezultă pe cale de consecință că pentru aplicarea art. 8 este absolut necesar să existe o identitate perfectă între raportul de causalitate al acțiunii penale și al acțiunii civile căci numai atunci este admisibilă invocarea autorității de lucru judecat a sentinței penale, când pretențiunile formulate prin acțiunea civilă se întemeiază exact pe faptul care a dus la achitarea sau condamnarea inculpatului în penal.

Care va fi în drept situațiunea când tribunalul represiv deși constată materialitatea faptului, totuși achită pe inculpat, lipsind unul din elementele constitutive ale delictului penal? Are căderea să judece cererea de daune civile a reclamantului? Nu, deoarece ne mai existând fapt penal, acțiunea privată grefată pe delictul penal rămâne fără suport juridic și prin urmare va fi respinsă.

Cel mult reclamantul s-ar putea adresa instanței civile cu o acțiune civilă separată întemeiată însă de dată dată pe delictul sau quasi-delictul civil comis de autor cu ocazia săvârșirii faptului încredințat lui.

Din cele de mai sus tragem următoarea concluziune: legiuitorul a prescrip suspendarea procesului civil până la judecarea celui penal, pentru ca nu cumva hotărârea dată în civil să exercite o influență oarecare în desfășurarea procesului penal, dar mai ales pentru motivul că faptul generator în ambele procese fiind unul și același, nu se poate judeca acțiunea civilă până nu se constată existența faptului penal de către instanța corecțională.

Aceasta fiind situațiunea, se înțelege că nu mai este cazul să se suspende judecarea acțiunii civile, când din capul locului temeiul de fapt și de drept pe baza căruia a fost formulată această acțiune este altul decât faptul penal imputat inculpatului în procesul penal.

Teama de hotărâri contradictorii, nu există, și nici nu se mai poate invoca art. 8 deoarece faptele generatoare ale celor două acțiuni fiind distincte, sentința penală nu se mai bucură de autoritate de lucru judecat în procesul civil și deci nu mai trebuie așteptată pronunțarea ei.

În materie de transport găsim cazuri numeroase când victima unui accident, independent de culpa penală a prepușilor cărașului, are acțiune delictuală sau quasi-delictuală contra cărașului, bazată pe lipsa de măsuri suficiente luate de căraș pentru evitarea accidentelor. O asemenea acțiunea nu împrumută nimic din caracterele delictului penal comis de agenți cu ocazia accidentului, ci pe baza prezumțiunii de comercialitate a activității cărașului explicată în legătură cu obiectul comerțului său, această acțiune este de natură comercială și ca atare supusă prescripției comerciale și tuturilor regulilor din dreptul comercial și nu acelor penale.

În speța noastră, inculpatul a fost trimis în judecată pentru delict penale bine definite. Însă de consecințele păgubitoare provocate de activitatea inculpatului, răspunde Ministerul de Industrie pe baza unor dispozițiuni din legea burselor.

Responsabilitatea ministerului nu este o consecință necesară a delictului de excocherie imputat inculpatului și nici nu se află în raport absolut de cauzalitate cu acel delict deoarece această răspundere există în afară de orice idee de culpă penală din partea agenților de schimb, fiind suficient ca activitatea dăunătoare a inculpatului să fi fost posibilă datorită culpei civile a prepușilor ministerului.

Numai dacă condamnarea ministerului ca civilmente responsabil ar fi în funcțiune de condamnarea penală a inculpatului, indiscutabil că nu este admisibilă judecarea acțiunii civile înainte de a se ști dacă inculpatul este sau nu culpabil.

Dacă însă răspunderea civilă a ministerului în calitate de autoritate tutelară a burselor și organelor lor, s'ar găsi angajată în caz de delict civil sau quasi-delict comis de un agent oficial, indiscutabil că acțiunea civilă prin care se formulează contra ministerului, pretențiuni deduse din acel delict sau quasi-delict, se află în raport de complectă independență față de procesul penal încât este o erezie juridică bazată pe o greșită interpretare a art. 8 pr. pen. a se mai susține suspendarea acțiunii civile, până la soluționarea procesului penal.

Pentru ce să se suspende judecarea acțiunii civile al cărui temei juridic și faptic nu este dedus în judecata instanței penale și care nici nu putea fi supus judecării acelei instanțe, din moment ce delictul sau quasi-delictul generator al daunelor civile, este de natură civilă și nu penală?

De altfel, în altă ordine de idei, credem că judecarea acțiunii civile contra ministerului, este logic, juridic și legal să aibă loc independent și separat de procesul penal, deoarece nu există nicio legătură intimă între acele 2 procese.

În caz când lipsa de control și supraveghere din partea persoanelor prevăzute prin art. 6 din legea burselor, ar fi de natură să atragă o răspundere în sarcina ministerului, acest caz de responsabilitate, cu totul specială, fiind rezultatul culpei în omittendo a prepușilor ministerului, urmează a se judeca de instanța civilă competentă și nu de tribunalul penal sesizat cu judecarea delictului penal comis de inculpat. Faptul că săvârșirea acestui delict a fost înlesnită de lipsa de control din partea organelor ministerului, prilejuind păgubirea reclamantei, reprezintă elementul constitutiv al răspunderii ministerului, fără însă ca geneza acestei răspunderi să fie în mod necesar un fapt penal, deoarece din dispozițiile art. 5 și 6 din legea burselor nu rezultă că ministerul este exonerat de orice răspundere în lipsa unui fapt penal în sarcina agentului oficial de schimb.

Este suficient să se stabilească în sarcina lui un quasi-delict sau delict civil, pentru ca ministerul să răspundă.

Ori dacă reclamanta în acțiunea sa civilă pretinde repararea pagubei încercată din cauza transgresării obligațiilor pe care le aveau organele de control ale ministerului, fără a invoca în sprijinul acțiunii sale, culpa penală a inculpatului ei făcând numai dovada pagubei suportată în urma activității inculpatului, credem că greșit tribunalul a suspendat judecarea acțiunii civile, pe temeiul art. 8 și 11 pr. pen. care nu au nicio aplicațiune în speță.

În instanța civilă reclamanta, în sprijinul acțiunii sale, nu tindea la dovedirea unui delict penal în sarcina inculpatului, deoarece o instanță civilă nu e competentă să instruiască fapte penale și deci nu i se putea opune prematuritatea acțiunii sale. Reclamanta își întemeia acțiunea sa pe 2 elemente: culpa organelor de control ale ministerului și paguba suferită din această cauză.

De aceea tribunalul avea îndatorirea să procedeze la cercetarea cererii, la analiza dispozițiilor din legea hurselor spre a stabili condițiunile răspunderii ministerului; și numai dacă din examinarea faptelor și împrejurărilor în cadrul textelor aplicabile, tribu-

nalul ar fi ajuns la concluzia că pentru stabilirea responsabilității civile a ministerului este necesară constatarea delictului penal în sarcina inculpatului, ar fi trebuit să suspende judecata procesului civil până la terminarea procesului penal.

Suspendând judecata acțiunii civile înainte de a intra în fondul pricinii, tribunalul s'a pronunțat în necunoștiință de cauză; de aceea soluțiunea dată este eronată, fiind în flagrantă contradicție cu spiritul și finalitatea textelor din procedura penală, invocate în sentință.

E. CRISTOFORIANU
Avocat

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CAS. ITALIANĂ I, 9 Ianuarie 1936

Cambie în alb. Complectarea cu numele unui terț. Excepții.

Dacă o cambie trasă cu numele beneficiarului în alb este complectată ulterior cu numele unei terțe persoane, aceasta are calitatea unui cesionar față de precedentul posesor și deci trăgătorul îi poate opune toate excepțiile pe care le ar fi putut opune originarului beneficiar al cambiei în alb (Foro it., 1936, I, p. 318).

CAS. ITALIANĂ I, 7 Februarie 1936

Mandat. Negoț autonom. Clauza de nerevocare. Efecte.

Procura este un negoț juridic autonom, unilateral, distinct de raportul fundamental de gestiune dintre reprezentant și reprezentat.

Clauza de nerevocabilitate pusă într-o procură are valoare relativă și nu absolută încât revocarea mandatului de către dominus, este producătoare de efecte, sub rezerva obligațiunii reprezentantului de a repara daunele reprezentantului (Foro it., 1936, I, p. 302).

CAS. ITALIANĂ I, 27 Februarie 1936

Navlu. Poliță de încărcare. „Insurance clause”. Valabilitate. Clauze de neresponsabilitate a armatorului în legătură cu navigația. Dolul sau culpa gravă a căpitanului. Proba.

Clauza de neresponsabilitate a căpitanului maritim în legătură cu toate riscurile contra cărora încărcătorul se poate asigura (așa zisa „insurance clause”) e valabilă în limitele culpei ușoare, chiar dacă este formulată într'un mod generic pentru oricare fel de culpă.

Clauzele de neresponsabilitate a armatorului pentru culpe în legătură cu navigația și pentru fapte rezultând din culpa ușoară a căpitanului și echipajului, nu sunt eficace dacă nu sunt însoțite de o corespunzătoare reducere efectivă a navlului, stabilită în prealabil și adusă la cunoștința publicului.

Ca efect al așa zisei „insurance clause” incumbă căpitanului sarcina de a dovedi existența unei cauze de exonerare a responsabilității sale.

De aceea trebuie să se considere nulă clauza care impune încărcătorului obligația să probeze că pierderea sau avaria mărfii au fost provocate de dolul sau culpa gravă a căpitanului sau a subordonaților săi (Foro it., 1936, I, p. 297).

CAS. ITALIANĂ II, 18 Februarie 1936

Fidejusiune. Liberarea fidejursorului.

Conform art. 1928 c. c. (1682 c. c. rom), creditorul este obligat să conserve drepturile și acțiunea pe care le are față de debitorul principal, pentru a face posibilă subrogarea fidejursorului în aceste drepturi și a nu compromite aceste drepturi prin renunțări și alte fapte pozitive sau negative care să ducă la pierderea exercițiului acestor drepturi. Însă creditorul nu are obligația față de fidejutor de a acționa imediat pe debitor, în cazurile și termenele prevăzute în contract și

deci nu răspunde față de fidejutor dacă a omis să pună în executare contractul sau să avizeze pe fidejutor.

De aceea dacă în perioada de inacțiune a creditorului, condițiunile economice ale debitorului principal se schimbă, devenind insolubil, fidejutorul nu este liberat (Massim. Foro it., 1936 p. 119).

CASAȚIA ITALIANĂ, 3 Iulie 1935

Soc. anonimă. Vânzarea totalității acțiunilor unui singur cumpărător. Garanție de evicțiune.

Vânzarea totalității acțiunilor unei societăți anonime, nu obligă pe vânzător să garanteze de evicțiune imobilele societății și drepturile reale inerente afară dacă printr-o clauză specială s'a stipulat de către vânzător, garantarea patrimoniului social (Riv. dir. comm., 1936, II, p. 113).

CASAȚIA ITALIANĂ, 10 Iulie 1935

Obligație. Predarea anticipată a chitanței. Efecte. Delegațiune pasivă. Condițiunile necesare pentru a fi novatiune.

Chitanța constatatoare a plății nu produce efecte liberatorii dacă creditorul a predat-o debitorului în credința achitării ei, ceea ce însă nu a avut loc.

În delegațiile pasive, simpla acceptare a delegației din partea creditorului nu este de ajuns pentru a produce novarea raportului originar, fiind necesară manifestarea expresă a voinții de liberare a debitorului precedent (Riv. dir. comm., 1936, II, p. 110).

G. AP. MILANO, 27 Decembrie 1934

Societate anonimă simulată. Acțiune în simulare.

Este admisibilă acțiunea în simulație a unei societăți comerciale, chiar din partea terților.

Nu există simulațiune când constituirea societății are la bază o cauză justă, cu toate că necesitatea economico-juridică pe care părțile au avut-o în vedere, nu este proprie scopului societății; de asemenea nu este societatea care se constituie în scopul limitării răspunderii unicului acționar (Riv. dir. comm., 1936, II, p. 141).

G. AP. FLORENȚA, 9 Martie 1935

Navă. Ipoteca navală. Accesorii aparținând terților. Extinderea ipotecii.

Ipoteca constituită asupra navei se extinde și asupra accesoriilor încorporate în navă cu toate că au fost vândute de terți cu rezerva proprietății, cu condiția însă ca creditorul ipotecar să fie de bună credință (Foro it., 1936, I, p. 354).

G. AP. GENOVA, 10 Ianuarie 1936

Donație între soți. Anulare. Restituirea obiectului cumpărat cu suma donată.

Când un soț donează celuilalt o sumă de bani pentru cumpărarea unui imobil, anularea donațiunii are de efect obligațiunea pentru donatar de a restitui donatorului suma donată, fără ca donatorul să fie îndreptățit să ceară transmisiunea asupra lui a proprietății imobilului cumpărat de donatar cu banii donați lui (Foro it., 1936, I, p. 335).